14 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1998 ՇԱԲԱԹ # 213 (1717)

Ազգ
Azg
armenian daily

Հռոմում ձերբակալված Օջալանը քաղաքական ապաստան է խնդրում

ՀՌՈՄ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Անցած գիշեր Հռոմի Ֆյուչինո միջազգային օդանավակայանում ձերբակալվել եւ «հիվանդանոց է տեղափոխվել» Քրդական աշխատավորական կուսակցության առաջնորդ Աբդուլա Օջալանը: Այդ մասին հաղորդել է իտալական ԱՆՍԱ լրատվական գործակալությունը:

Օջալանը իր ձերբակալումից անմիջապես հետո դիմել է Իտալիայի իշխանություններին իրեն քաղաքական ապաստան տրամադրելու խնդրանքով, հաղորդել է Քրդական աշխատավորական կուսակցությանը մոտիկ Մեդ-ՏՎ հեռուստակայանը: Օջալանի հայտարարության մեջ նշվում է, որ նա Հռոմ է ժամանել «Իտալիայի կառավարության գիտությամբ»: Նրա խոսքերով, ներկայումս անհրաժեշտ միջոցներ են ձեռնարկվում, որոնք նրան թույլ կտային մնալ երկրում: Օջալանը հինգշաբթի գիշերը Հռոմ է ժամանել Մոսկվայից Աերոֆլոտի երեկոյան չվերթով: Օջալանի մոտ թուրքական կեղծ անձնագիր է հայտնաբերվել: Թուրքիայի անվտանգության գլխավոր վարչության պետ Նեջադի Բիլիջանը հայտարարել է, որ Թուրքիան «հնարավոր ամեն ինչ կանի, որպեսզի հասնի PKK-ի ղեկավարի արտահանձնմանը»:

ԳՈՐԾԱՐՔ

«Հայկական ավիաուղիներին» առաջարկվում է 50 մլն դոլար

Առայժմ վաճառվում է միայն կառավարման իրավունքը

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

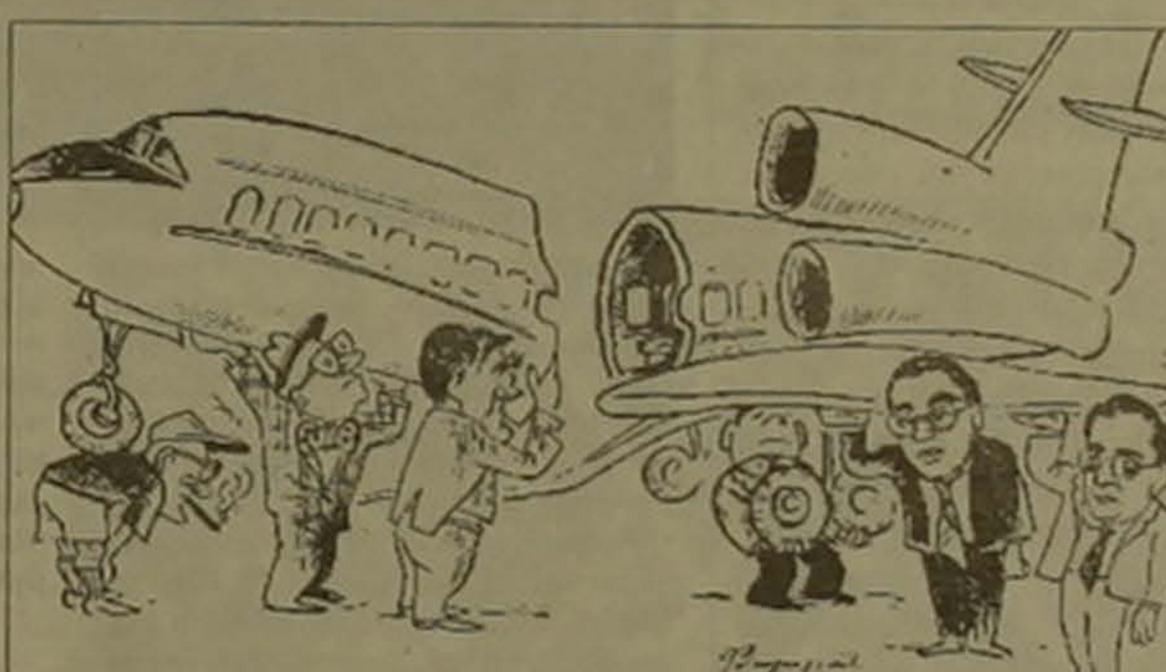

«Ազգ»ը նախանցյալ համարում տեղեկացրել էր «Հայկական ավիաուղիների» սեփականաշնորհման շուրջ ՀՀ կառավարության ներքին հանձնարարականների մասին, իսկ երեկ տեղեկացանք, որ «Հայկական ավիաուղիներ» պետական փակ բաժնետիրական ընկերության կառավարման իրավունքը 15 տարի ժամկետով վաճառելու համար ՀՀ կառավարությունն արդեն բանակցություններ է վարում արտասահմանյան հայտնի մի ընկերության հետ, որն առաջարկել է 50 մլն դոլար: Ըստ ամենայնի, դա «Եվրաֆուդ» ընկերությունն է, որն արդեն հաղթող է ճանաչվել «Զվարթնոց» օդանավակայանի բեռնահամալիրի կառավարչի համար ՀՀ կառավարության հայտարարած միջազգային մրցույթով:

Կառավարության շահագրգիռ շրջանակներից «Ազգին» հայտնեցին, որ կառավարման իրավունքը գնելու առաջին նախապայմանը, որին համաձայնել է արտասահմանյան այս ընկերությունը, 5 մլն դոլար կանխավճարն է, այս 5 մլն դոլարը կուղղվի «Հայկական ավիաուղիների» պարտքերի մարմանը: Աժ.ում հնչող այն պնդումները, թե «Հայկական ավիաուղիները» ֆինանսական ծանր դրության մեջ է, համապատասխանում է իրականությանը:

Այսօր «Հայկական ավիաուղիների» պարտքը պետբյուջեին 7,5 մլն դոլարի է հասնում: Գնորդ ընկերությունն առաջարկում է 5 մլն դոլարի մուծումից հետո պետբյուջեին մնացած 2,5 մլն դոլարի պարտքը մարել հետագա շահույթների հաշվին:

Նշենք, որ «Հայկական ավիաուղիներ» ընկերությունն այսօր արդեն միացյալ կազմակերպություն է, որի կազմում են «Արարատ» օդային ընկերությունը եւ «Գյումրիի օդուղիները»: Միավորումը կատարվեց անմիջապես սեփականաշնորհման նախօրեին, եւ դժվար է համարել արդյունավետ, քանզի, եթե «Հայկական ավիաուղիները» եւ «Գյումրիի օդուղիները» տեւական ժամանակ է, ինչ վնասաբեր ձեռնարկություններ են, ապա «Արարատ» օդային ընկերությունն ընդգծված շահութաբեր է: Սակայն կառավարության այս գործելակերպը անակնկալ չէ: Այսպես Երեւանի Կոնյակի գործարանի սեփականաշնորհումից առաջ նրան միավորվեցին երեք դուստր ձեռնարկությունները Այգեւանի, Արմավիրի եւ Բուրաստանի գինու-կոնյակի գործարանները: Փաթեթային լուծման յուրօրինակ եղանակ: Հայկական ավիացիայի որոշ շրջանակներ համոզված են, որ այս գործարքը լուրջ վնաս կբերի ազգային քաղաքացիական ավիացիայի զարգացմանը:

Տես ▸ էջ 2

ԱՅՑ

Տնտեսական համագործակցության քաղաքական դժվարին ուղին

Սենատոր Լեւինը փորձառու լավատես է

«Իմ քսանամյա փորձը վկայում է, որ տարածաշրջանում տնտեսական համագործակցության եւ ինտեգրացիայի որոշումները դժվար են լինում քաղաքական տեսանկյունից, բայց դրանք շատ արդյունավետ են», հավաստեց ԱՄՆ Սենատի դեմոկրատ անդամ Կարլ Լեւինը հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ տեւական հանդիպումից հետո: Կարլ Լեւինը շեշտեց, որ Ռոբերտ Քոչարյանը Հայաստանի ապագան տեսնում է որպես տարածաշրջանային համագործակցության եւ ինտեգրացիայի անբաժան անդամերկիր, ինչը մեծ տպավորություն է գործել սենատորի, ինչպես եւ ԱՄՆ դեսպան Մայքլ Լեմոնի եւ ուղեկցող անձանց վրա:

Երեկ սենատորը եւ նրան ուղեկցող պատվիրակությունը հանդիպեցին հանրապետության նախագահին եւ վարչապետին՝ քննարկելով նախ՝ Կովկասում տարածաշրջանային տնտեսական եւ քաղաքական համագործակցության խնդիրները, ինչպես նաեւ Հայաստանում ազատական բարեփոխումների ընթացքն ու ժողովրդավարական զարգացումները: Կարլ Լեւինը տպավորված էր հայաստանյան բարեփոխումների ընթացքից՝ աչքի առջեւ ունենալով այն բոլոր դժվարությունները, որ ստիպված է հաղթահարել Հայաստանը ժողովրդավարական երկիր դառնալու ճանապարհին: «Վաղը մենք ճամփորդելու ենք Հայաստանով եւ լինելու ենք այն վայրերում, ուր երկար ժամանակ ուզեցել ենք լինել» (Ս. Էջմիածին, Գյումրի, Ախուրյան-խմբ.), ասաց սենատոր Լեւինը՝ ավելացնելով, որ Միչիգանում գործող հայկական համայնքի սերտ համագործակցությունն իրեն միշտ մղել է Հայաստան անձամբ այցելելու եւ այստեղ շրջագայելու: Նա փաստեց, որ Կոնգրեսում Հայաստանի համար կարեւորագույն հարցերի շուրջ մշտապես պաշտպանել է հայամետ նախաձեռնությունները: Այս այցելությունը դիտարկվեց իբրեւ հետագա նախաձեռնությունների գործուն հիմք:

Նախագահ Քոչարյանի հետ հանդիպումից անմիջապես հետո սենատոր Լեւինը եւ նրան ուղեկցող պատվիրակությունը հրավիրված էին երկրաշարժի 10-ամյա տարելիցին ընծայված համերգաշարի բացմանը, եւ գեղագիտական ակնկալվող տպավորություններին ընդառաջ՝ սենատորը հրաժարվեց պատասխանել լրագրողների հարցերին: Ճեպազրույցն այսպիսով վերածվեց քաջալերիչ ողջույնի կարճատեւ խոսքի:

Այնուհանդերձ, ավելի ուշ, սենատորը «Ազգին» շնորհեց էքսկլյուզիվ հարցազրույց, որին մասնակցեց նաեւ դեսպան Մայքլ Լեմոնը: Հարցազրույցը լույս կտեսնի հաջորդ համարում:

Ն. Ա.

Ռուսաստանի «Բարեկամություն» շքանշան Մարիամ Ասլամազյանին

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսական արվեստի զարգացման գործում բազմամյա ծառայության համար Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի հրամանագրով Հայաստանի ժողովրդական նկարչուհի Մարիամ Ասլամազյանը պարգեւատրվել է «Բարեկամություն» շքանշանով:

ԱՄՆ նախագահը պարգեւատրեց Վարդան Գրիգորյանին

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ-ի նախագահ Քլինթոնը եւ առաջին տիկին Հիլարին, նոյեմբերի 5-ին Սպիտակ տանը կազմակերպված արարողության ընթացքում ամերիկահայ հայտնի մտավորական ու հասարակական գործիչ, Ազգային գրադարանի նախկին տնօրեն, Բրաուն համալսարանի տեսուչ Վարդան Գրիգորյանին պարգեւատրել են 1998-ի ԱՄՆ-ի գրականության եւ արվեստի շքանշանով: Գրիգորյանը եղել է Բրաուն համալսարանի եւ Նյու Յորքի Հանրային գրադարանի ղեկավար, ներկայումս Նյու Յորքի Կարնեգի ընկերության նախագահն է: Գրել է «Արդի Աֆղանստանի ստեղծումը» գիրքը: ԱՄՆ-ի մամուլը նրան համարում է երկրի 50 ականավոր դեմքերից մեկը: Հայտնի է «Առյուծը» մականունով:

Իրաքի դեմ Մ. Նահանգների ուժ գործադրելը կանխորոշված է

ՔՈՒՎԵՅԹ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Պարսից ծոցի զինվորական մասնագետները, նշելով, որ Մ. Նահանգների կողմից Իրաքի դեմ ուժ գործադրելը փաստորեն կանխորոշված է, տարակարծիք են միայն ռազմական գործողության սկսվելու ժամկետների խնդրում: Շատերը որպես առավել հավանական ամսաթիվ նշում են նոյեմբերի 18-ի լույս 19-ի գիշերը: Փորձագետներն ընդգծում են, որ մարտավարության ժամանակակից պատկերացումների համաձայն, հոծախումբ օդային հարվածներ հասցնելն առանձնապես արդյունավետ է անլուսին գիշերվա պայմաններում, որը թույլ է տալիս առավել լիովին օգտագործել հանկարծակիության գործոնը:

Դիտորդներն Իրաքին առնչված իրադրության ճգնաժամային բարդացման նշան են համարում մեծ քանակությամբ լրացուցիչ ռազմական տեխնիկա այդ տարածաշրջան ուղարկելու Վաշինգտոնի որոշումը:

Պարսից ծոցում ԱՄՆ-ի զինվորական հրամանատարության ներկայացուցչի խոսքերով, Իրաքի դեմ գործադրվելիք ռազմական գործողությունն իր մասշտաբներով «բնավ չի հիշեցնի Սուդանին եւ Աֆղանստանին հասցված կետային հարվածները, երբ ընդամենը մի քանի թեւավոր հրթիռ էր արձակվել»: «Ռազմական գործողությունը կլինի վիթխարի ու ցավագին Իրաքի համար, եթե իհարկե Սադամ Հուսեյնը առաջին իսկ օրը սպիտակ դրոշ չպարզի»,- ասել է նա:

Անկարայի քաղաքապետը կաշառակեր է

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի պետանվտանգության ծառայությունը Անկարայի քաղաքապետին ձերբակալելու արտոնություն է տվել՝ մեղադրելով նրան կաշառակերության մեջ, հաղորդում է BBC ռադիոկայանը: Մելիհ Գոքչեքը իսլամական ընդդիմությանը պատկանող արդեն երրորդ ձերբակալված քաղաքագլուխն է այս տարվա ընթացքում: Ստամբուլի քաղաքագլուխ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի ձերբակալությունն ու բանտարկությունը կրոնական թշնամանք բորբոքելու մեղադրանքով, իր ժամանակին արդեն առաջացրել էր բողոքի ցույցեր եւ քննադատություն արտասահմանից: Իսկ Անկարայի քաղաքապետը ձերբակալվեց այն բանից անմիջապես հետո, երբ կուսակցությունների մեծամասնությունը խորհրդարանում հասկացրեց, որ կողմ է վարչապետ Մեսութ Յըլմազին անվստահություն հայտնելու քվեարկությանը, որը ժխտում է կաշառակերության մեղադրանքները եւ պնդում, որ իր դեմ ուղղված այդ մեղադրանքները առաջ են քաշվում հենց այն պատճառով, որ անձամբ ինքը ակտիվորեն պայքարում է կաշառակերների դեմ:

ՓԱՐԻԶ

Անն Գազո-Սեկրե. «Ուզում ենք նպաստել բարիդրացիությանը»

«Ազգի» թղթակցի հարցազրույցը Ֆրանսիայի արտգործնախարարության խոսնակի հետ

- Ֆրանսիայի արտգործնախարար պարոն Վեդրինը վերջերս ընդունեց Փարիզ ժամանած իր հայ պաշտոնակցին: Երկու դիվանագետների այդ առաջին հանդիպումը ինչպիսի՞ քաղաքական օգուտ կտա ֆրանս-հայկական հարաբերություններին:

- Իրոք, պարոն Վեդրինը հոկտեմբերի 12-ին զրուցեց իր հայ պաշտոնակցի հետ: Խոսակցությունը վերաբերում էր միաժամանակ երկկողմ հարաբերություններին եւ տարածաշրջանային հարցերին: Հարկ է ընդգծել, որ ֆրանս-հայկական երկկողմ հարաբերությունները չափազանց ջերմ են: Հայաստանն ու Ֆրանսիան շատ հին կապեր ունեն, նրանց փոխադարձ համակրանքը հասնում է դարերի խորքը: Ֆրանսիացի նախարարը ցանկություն հայտնեց, որ այդ երկկողմ հարաբերությունները զարգանան ինչպես քաղաքական, այնպես էլ տնտեսական ու մշակութային ոլորտներում: Մենք զգալի առաջընթաց ենք կատարել տնտեսական համագործակցության բնագավառում, քանզի ներդրումների նախագծեր ունենք սննդի արդյունաբերության, էլեկտրականության արտադրության ոլորտներում եւ օդանավակայանում: Արդ, ընթացքի մեջ են համագործակցության խոշոր նախագծեր: Ինչ վերաբերում է տարածաշրջանային հարցին, դա խորապես արծարծվել է: Հայ նախարարը մանրամասն ներկայացրել է Հայաստանի իշխանությունների դիրքորոշումը:

Տես ▸

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Ընտրական օրենսգրքի շուրջ բանակցությունները փակուղում

Կողմերը միմյանց մեղադրում են «ինքնավերարտադրման» փորձի մեջ

Երեկ երեկոյան անսպասելիորեն հայտնի դարձավ, որ ընտրական օրենսգրքի «միասնական» կոչված նախագիծը պաշտպանող 11 կուսակցությունները հրավիրել են մամուլի ասուլիս: Այն բացեց ԱԺ պատգամավոր Էդուարդ Եգորյանը եւ հայտնեց, որ ընտրական օրենսգրքի շուրջ իրենց եւ «Երկրապահ» խմբակցության միջեւ նոյեմբերի 11-ին սկսված բանակցությունները մտել են փակուղի: Պրն Եգորյանը տեղեկացրեց, որ ԱԺ նախագահ Խոսրով Հարությունյանը սկզբում հանդես էր գալիս իբրեւ բանակցությունների չեզոք վարող, սակայն «կես ժամ անց» հայտնի դարձավ, որ նա պաշտպանում է «Երկրապահի» տարբերակը: Բանախոսը փորձում էր տպավորություն ստեղծել, որ ի դեմս իրենց մի կողմից Հայաստանի ողջ քաղաքական դաշտը ներկայացնող կուսակցություններն են, իսկ «մյուս կողմում իշխանությունն է»: Ինչպես հայտնի է, բանակցությունները պետք է վարվեին օրենսգրքի չորս հանգուցային կետերի շուրջ՝ հանձնաժողովների ձեւավորման սկզբունքներ, ընտրական ցուցակների կազմում, բանակի քվեարկության հարց եւ ԱԺ-ում մեծամասնական-համամասնական ընտրակարգով ընտրված պատգամավորների հարաբերակցություն: Պրն Եգորյանը պնդում էր, թե այս չորս կետերից երկուսի վերաբերյալ «Երկրապահ» պատգամավորական խմբակցության ղեկավար Սմբատ Այվազյանը արդեն մինչեւ բանակցությունները հայտարարել էր, որ իրենք «լուրջ զիջման պատրաստ չեն»: Մյուս երկու հարցերի առթիվ արդեն բանակցությունների ընթացքում, ըստ պրն Եգորյանի, հնարավոր չի եղել համաձայնության գալ: Բանախոսին լրացնելով, «Երկրապահի» հասցեին մեղադրանքներով հանդես եկան Շավարշ Քոչարյանը, Գագիկ Թադեւոսյանը, Ներսես Զեյնալվանդյանը, Զուլետ Կաժոյանը, Հովհաննես Թոփմաջյանը, Վիգեն Խաչատրյանը, տեր Հուսիկ Լազարյանը: Բոլորի պնդումն այն էր, թե «Երկրապահն» անզիջում է, ձգտում է «ապահովել իշխանության վերարտադրություն»:

Հիշյալ պարոնների ասուլիսի ավարտից 15 րոպե անց ԱԺ շենքի նույն լսարանում նույն հարցի առթիվ ասուլիս տվեցին «Երկրապահ» խմբակցության օրինագծի կողմնակիցները: Հիմնական բանախոսը ԱԺ փոխխոսնակ Ալբերտ Բագեյանն էր: Նա էլ իր հերթին ընդգծեց, որ 1995 թ-ին մեծագույն կեղծիքներով ընտրված ներկայիս Ազգային ժողովի փոքրամասնությունը, ի դեմս «միասնական» տարբերակը պաշտպանողների, փորձում է «ապահովել ներկայիս ԱԺ-ի ինքնավերարտադրությունը»: Պրն Բագեյանը բացատրեց, որ իրենց ընդդիմախոսները առաջարկում էին ուղղակի շուկայական առեւտուր՝ «դուք այս կետում զիջեք, մենք էլ մյուսում կզիջենք»: Մինչդեռ խոսքը սկզբունքների մասին է, որի շուրջ «առեւտուր անելը» բարոյական չէ: Օրինակ, բանակի քվեարկության հարցում 11 կուսակցությունների առաջարկած տարբերակը վտանգի տակ է դնում երկրի անվտանգությունը: Երկրորդ 11 կուսակցությունների առաջարկով ընտրական հանձնաժողովները ձեւավորելու դեպքում դրանից դուրս են մնում ներկայիս ԱԺ-ում տեղ չունեցող, այսպես կոչված «դրսի» կուսակցությունները, համապատասխան հնարավորություններ չի ստեղծվում բոլորի համար: Պրն Բագեյանը հատուկ շեշտեց, որ «միասնական» տարբերակի կողմնակիցները ամենեւին էլ Հայաստանի ողջ քաղաքական ներկապնակը չեն ներկայացնում, որ այդ տարբերակը չեն պաշտպանում մեր ազգային ավանդական կուսակցություններից ոչ մեկը, ինչպես նաեւ ՀԴԿ-ն, ՍԻՄ-ը եւ այլ կուսակցություններ: «Բանակցությունների ընթացքում, կես կատակ նկատեց պրն Բագեյանը, մենք շատ բան սովորեցինք, որի մասին չէինք էլ պատկերացնում, թե ինչպես կարելի է ընտրությունները կեղծել: Իրենք կատարել են, եւ կարծում են, թե մենք էլ այդպես կանենք, իրենց արշինով են չափում...»:

Ի դեպ, «միասնական» տարբերակի ներկայիս բոլոր պաշտպանները, նույնիսկ տեր Հուսիկ Լազարյանը, չէին ժխտում, որ 1995-ին հենց օրապակաս ընտրական օրենսգրքի մեղքով էր նաեւ, որ կատարվել էին բազմաթիվ կեղծիքներ ու խախտումներ: Հիշյալ պարոնները այնպիսի կրքով էին քննադատում նախկին խախտումները, որ միամիտ մարդուն կարող էր թվալ, թե իրենք ոչ այն օրենսգիրքն էին ընդունել, ոչ էլ այդ խախտումների հեղինակներն էին...

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԶՈՐԱԿՈՉ

Հորդորեցին գորիսեցուն վայել ծառայություն

Որքան էլ քաղաքական ամենատարբեր իրավիճակների ալիքը խաթարի ազգաբնակչության վերաբերմունքը եւ ապրումները զինված ուժերի նկատմամբ, միեւնույն է, բանակ ճանապարհելը եղել եւ մնում է, չնայած հուզումնախառն, բայց զուռնա-

դհոլով ակամա տոնական շեշտվածություն ստացող իրադարձություն, որի առանցքով ձգվում է բարձրաձայն չարտաբերվող հպարտությունը հայրենիքին ծառայելու գործին առողջ ու մարտունակ որդի ճանապարհելը:

Գորիսի ենթաշրջանում, ուր զորակոչի պլանը կատարվում է 100 տոկոսով, սկսված են աշնանային հավաքները: Օրերս, քաղաքի հյուսիս-արեւմտյան մուտքում, նորակառույց խորհրդանշական հուշակոթող-խաչքարի մոտ, 19 զինակոչիկների բանակ ճանապարհելու արարողություն էր: Երիտասարդներին բարի մեկնում, պատվով ծառայություն ու բարի վերադարձ մաղթեց ենթաշրջանի զինկոմ Գենադի Դավթյանը, քաղաքապետ Սուրեն Խաչատրյանը հորդորեց սյունեցուն, առանձնապես գորիսեցուն վայել ծառայություն, իսկ զինակոչիկ Էրիկի կենսախինդ տատ Գյուլումը չգիտես մայրական ինչ-ինչ կորով-մտայնությամբ աղերսի չափ խնդրեց. «Ձեզ մատաղ, հինչ վեր ասեն՝ есть կասեք, ծառայություն ա...»:

ԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գորիս

«Փախստականների մասին» օրենքը հույժ հրատապ

Նոյեմբերի 11-ին ԱԺ-ն առաջին ընթերցմամբ ընդունեց «Փախստականների մասին» օրենքը, որը մեծ գոհունակությամբ ընդունվեց նաեւ ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատարի կողմից: ՄԱԿ-ի ՓԳՀ-ն կարեւորելով սույն օրենքը, գտնում է, որ այն փախստականների խնդիրների հանդեպ ընդգծում է իշխանությունների ուշադրությունը եւ միջազգային հանրույթում ամրապնդում Հայաստանի դիրքը: Օրենքը սահմանում է փախստական հասկացությունը, ստեղծում փախստականի կարգավիճակի որոշման ընթացակարգ եւ գործունեության համար իրավական դաշտ, սահմանում նրանց իրավունքներն ու պարտականությունները, ինչպես նաեւ ներառում կարեւոր այլ դրույթներ: ՄԱԿ-ի ՓԳՀ գրասենյակն օրենքի մշակման ուղղությամբ համագործակցել է կառավարության հետ, որի արդյունքում օրենքի շատ դրույթներ փոփոխվել եւ համապատասխանեցվել են փախստականների պաշտպանության միջազգային չափանիշներին, եւ առաջին հերթին 1951 թ. փախստականների կարգավիճակի մասին կոնվենցիային: Այս առումով ՄԱԿ-ի ՓԳՀ-ն ակնկալում է, որ օրենքը երկրորդ ընթերցմամբ ընդունվելուց եւ հետագա այլ գործողություններից հետո կկիրառվի փախստականների պաշտպանության մարդասիրական սկզբունքների համաձայն:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

«Հայկական ավիաուղիներին» առաջարկվում է 50 մլն դոլար

Սկիզբը էջ 1

Այս ուժերի պնդմամբ, խորհրդարանը փորձեց արտահերթ նիստում «Հայկական ավիաուղիները» դուրս բերել սեփականաշնորհման ցուցակից: Ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար էդ. Սանդոյանը խոստացավ փոխզիջումային լուծում գտնել: Ըստ ամենայնի ընկերության փոխարեն առայժմ միայն նրա կառավարման իրավունքի վաճառքը հենց այդ խոստացված փոխզիջումն է: Հայկական կողմի շահերը բանակցություններում ներկայացնում է ամերիկյան հայտնի միջնորդ ընկերություն «SH&E»-ն:

Դեռեւս 98-ի փետրվարին ՀՀ կառավարությունը սեփականաշնորհման նախարար Պավել Ղալթախչյանի նախագահությամբ ստեղծել էր հատուկ հանձնաժողով, որը մինչեւ օգոստոսի 1-ը կառավարությանը պիտի ներկայացներ ՀՀ բոլոր օդուղիների եւ վերգետնյա ծառայությունների սեփականաշնորհման առաջարկները, այդ առաջարկների ամբողջական փաթեթը չհրապարակվեց: Հայտնի դարձավ հանձնաժողովի գործունեության միայն առաջին փուլը՝ վերոհիշյալ երեք օդային ընկերությունների միավորումը: Արդյունքում այս միավորումից հետո «Հայկական ավիաուղիները» դարձավ մենաշնորհային ընկերություն: Բավական ուշագրավ գործոնների ազդեցությամբ Հայաստանում բացված միակ մասնավոր օդային ընկերությունը «Արաքսը», փակվեց: Հարկային մարմինների գերուշադրությունը օդագնացության ոլորտում պետական ընկերություններին այլընտրանք դարձած այս ընկերության հանդեպ, նրան սնանկացրեց: Դրանից հետո, իհարկե, «Հայկական ավիաուղիները» ինքն է կանգնում պաշտոնական սնանկացման, համենայն դեպս, վնասաբերության շեմին, եւ փրկօղակը միակն է՝ սեփականաշնորհումը: Կառավարության միակ առաջընթացը այս պարագայում թերեւս այն է, որ «Հայկական ավիաուղիները» սեփականաշնորհվում է ոչ թե ինքնին, այլ առայժմ միայն կառավարման իրավունքը 15 տարի ժամկետով: Իսկ գի՞նը: Կոնյակի գործարանային համալիրը 30 մլն դոլարով 100 տոկոս բաժնետոմսերի ծարով սեփականաշնորհելուց հետո, «Հայկական ավիաուղիների» 15-ամյա կառավարման համար 50 մլն դոլարը գուցե կարող է տպավորիչ թվալ: Բայց կառավարության շրջանակները նշում են, որ մինչեւ գործարքի վերջնական ստորագրումը դեռեւս լուծված չէ մի կարեւոր խնդիր. ինչպե՞ս պետք է բաժանեն շահույթները կառավարիչ ընկերությունն ու «Հայկական ավիաուղիների» փաստական սեփականատեր ՀՀ կառավարությունը:

Հայաստանի ավիացիան դեռ ջանքեր է գործադրում

Մինչ ՀՀ կառավարությունը, շրջանցելով «Հայկական ավիաուղիների» եւ քաղաքացիական ավիացիայի պատասխանատուներին, «ներքին» խորհրդակցություններ է անցկացնում եւ ինքնակամ որոշում «Հայկական ավիաուղիների» մասնավորեցման կամ կառավարման մենաշնորհը այդ ընկերության հանձնելու ուղիները, մյուս կողմից, Քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության (ՔԱԳՎ) պետ Իսահակ Սեյրանյանը դեռ շարունակում է Հայաստանի օդային տարածքի անվտանգության ապահովման ուղղությամբ իրագործվող ծրագրերը: Ինչպես տեղեկացանք ՀԱՌ-ի տեղեկատվական կենտրոնից, 1996-ից Հայաստանն անդամակցում է Եվրոպական քաղաքացիական ավիացիայի կոնֆերանսին (ECAC), որի գործադիր մարմինը Եվրակոնտրոլ կազմակերպությունն է եւ զբաղվում է օդային երթեւեկության անվտանգության ապահովման խնդիրներով: Եվրոպական երկրներում յուրաքանչյուր առանձնահատկություններին համապատասխան գործում է օդային երթեւեկության կառավարման ներդաշնակության եւ ինտեգրացիայի ծրագիր՝ մշակված Եվրակոնտրոլի կողմից: Հայաստանում այդ ծրագրի ներդրման նախապատրաստական աշխատանքները կատարելու համար արդեն երկրորդ անգամ մեր տարածաշրջան են ժամանել Եվրակոնտրոլի ներկայացուցիչները, ուսումնասիրել ՔԱԳՎ-ի տարբեր ենթակառուցվածքների, մասնավորապես օդային երթեւեկության կազմակերպումն ու սպասարկումն իրականացնող «Հայաերոնավիգացիա» ՊՓԲԸ մասնագետների աշխատանքը եւ խորհրդական առումով առաջարկներ ներկայացրել:

Հայաստանն իր աշխարհագրական դիրքով Եվրոպա-Ասիա տարանցիկ փոխադրումների կենտրոն դառնալու նպատակով խաչմերուկում է, ուստի եւ օդային երթեւեկության սպասարկման որակի եւ անվտանգության ապահովման առումով եվրոպական չափանիշների համապատասխանության խնդիրները լուծվում են վերոհիշյալ կազմակերպության մասնակցությամբ: ՔԱԳՎ տեղեկատվության կենտրոնի տվյալներով, այս անժամկետ ծրագրի ընթացքում Եվրակոնտրոլը կարող է աջակցել ոչ միայն խորհրդատվությամբ, մասնագետների վերապատրաստմամբ, այլեւ ֆինանսապես: ՔԱԳՎ պետ Իսահակ Սեյրանյանի հետ հանդիպման ընթացքում Եվրակոնտրոլի ներկայացուցիչները դրական են գնահատել հայ մասնագետների պատրաստվածությունը եւ նշել են, որ ի զորու են ծրագիրը Հայաստանում կյանքի կոչել: Պրն Սեյրանյանը Եվրակոնտրոլի գլխավոր տնօրեն Իվ Լամբերին հրավեր է ուղարկել, որպեսզի Հայաստանի օդային տարածքում անվտանգության ապահովման ուղղությամբ կատարվող աշխատանքներն անձամբ գնահատի:

Ա. Ս.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941. AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Ընթացիկ

ՀՈԳԵԲՈՒԺԱՐԱՆ

Մոռացված ճակատագրեր՝ փակ դռների ետեւում

Հայաստանում դիսպանսերներում գրանցված հոգեկան հիվանդների թիվը մոտ 35 հազար է, սակայն իրականում, մասնագետների գնահատմամբ, մեկ զրոյով ավելի է: Վերջին տասը տարվա հայտնի իրավիճակի արդյունքում այսօր մոտ երկու անգամ ավելացել է նեւրոզներով տառապող մարդկանց թիվը, իսկ հոգեկան հիվանդների թիվը թեեւ քանակապես չի ավելացել, սակայն կան «որակական փոփոխություններ», այսինքն հոգեկան հիվանդությունների ծանրացում հիմնականում սոցիալական, դեղորայքի թանկության եւ դեֆիցիտի պատճառներով: Այս մասին հայտնեց Երեւանի գլխավոր փսիխոթերապեւտ Հարություն Մինասյանը: Արդեն 10 տարի վերացել է նախկին խորհրդային առողջապահության համակարգում ընդունված հիվանդների հայտնաբերման, բուժման եւ պարտադիր դիսպանսեր հսկողության տակ պահելու կարգը: Այսինքն գործում է կամավորության սկզբունքը եւ «բերման են ենթարկվում» նրանք, ովքեր վտանգ են ներկայացնում իրենց եւ շրջապատի համար: Այսօր իրավիճակն այնպիսին է՝ հիվանդները ոչ միայն պարտադիր չեն բուժվում, այլ, հակառակը, պետությունը որոշակի սահմանափակումներ է դնում նրանց թվի վրա եւ պետպատվերով բուժհիմնարկներին տրվում են որոշակի տեղեր: Ընդհանրապես հոգեբուժական պրոֆիլի նման հաստատությունների թիվը մեր հանրապետությունում անցնում է մեկ տասնյակից: Դրանցից մեկի՝ Նուբարաշենի հոգեբուժական հիվանդանոցից ստացած տպավորությունը սպասվածից ավելի ճնշող էր:

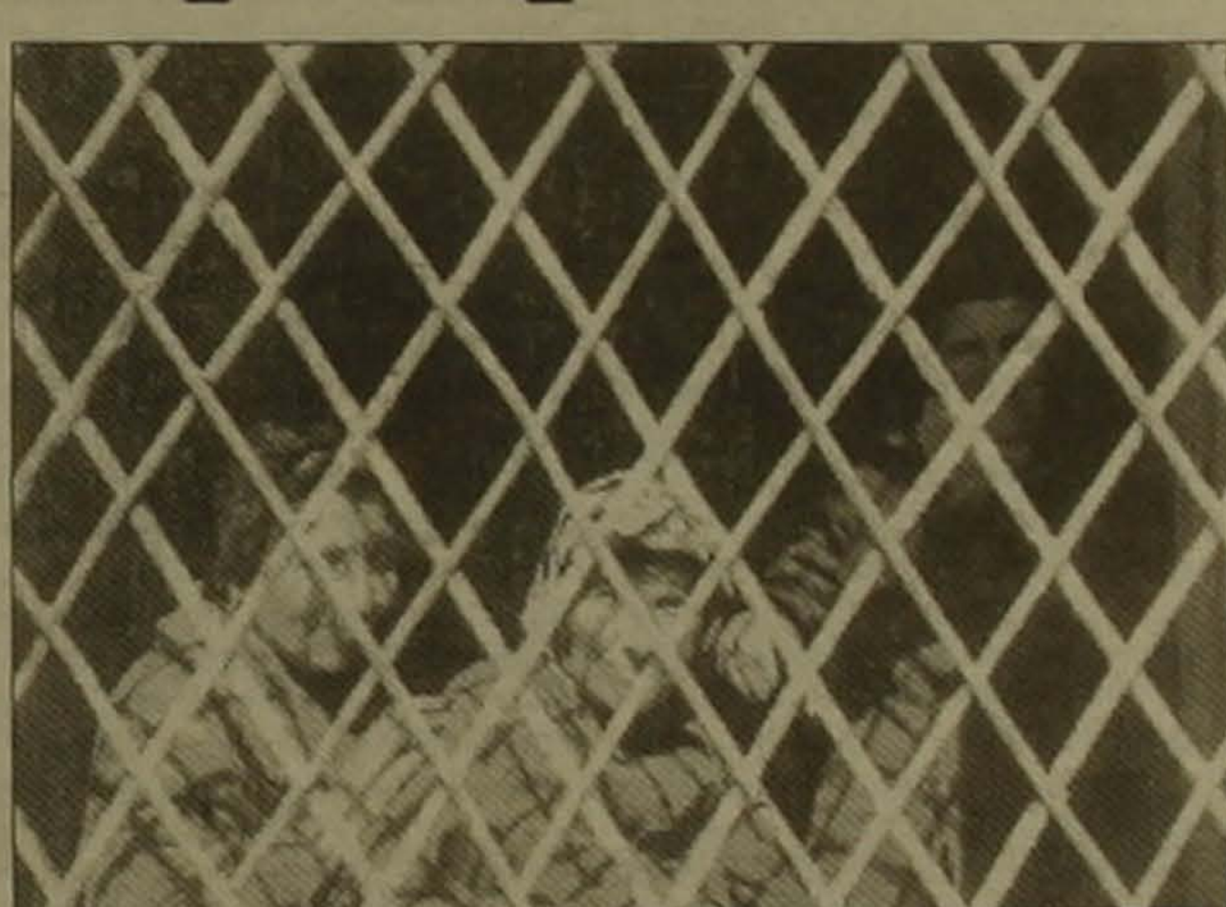

«Ոսկե աշուն եղավ, հարիսա էին փողոցներում բաժանում, բայց ոչ մեկի մտքով չանցավ, որ այստեղ հալածվածներ կան», սրանք հիվանդներից մեկի խոսքերն են (ի դեպ, մոտ քառասնամյա այդ բարձրահասակ կինը ժամանակին եղել է պարուհի, իսկ այսօր, ինչպես տեղեկացա հիվանդներից, կանանց բաժանմունքի «զոն պահողն» է-Մ. Գ): Այս խոսքերը այնուամենայնիվ մի փոքր վերապահում ունեն, հիվանդներին հիշողներ էլ կան. Կարմիր խաչի եւ Կարմիր մահիկի ընկերությունների միջազգային ֆեդերացիայի կողմից արդեն երկու տարի է վերանորոգման աշխատանքներ են կատարվում Նուբարաշենի հոգեբուժական հիվանդանոցում, եւ օրեր առաջ շահագործման հանձնվեցին բավականին բարվոք վիճակում հայտնված հիվանդանոցի վեց բաժանմունքները: Ըստ ֆեդերացիայի Երեւանյան ներկայացուցիչ Մարտի Յիեթալահթիի, մոտ 100 վերանորոգման կարիք ունեցող հաստատություններից իրենք ընտրել են հատկապես Նուբարաշենի հոգեբուժարանը, ինչպես նաեւ Աբովյանի տուբերկուլոզային դիսպանսերն ու Միջազգային հետվնասվածքային վերականգնողական կենտրոնը, քանի որ դրանց վիճակն առավել անմխիթար էր: Այս երեքի վերանորոգման համար նախատեսված 355 հազար ԱՄՆ դոլարից միայն 185 հազարը տրամադրվել է Նուբարաշենի հիվանդանոցին, քանի որ ամենավատթար շենքային պայմաններն ուներ: Այդ էին վկայում նախկինում արված լուսանկարները, որոնք հնարավոր չէ նկարագրել, միայն տեսնել է պետք իսկը ժանտախտի բույն: Վերանորոգումից հետո յուրաքանչյուր բաժանմունք ունի ժամանակակից սանհանգույցներ (որոնց մասին նույնիսկ կերազեին մեր հանրապետության շատ հասարակ քաղաքացիներ), լոգարաններ «Ariston» տիպի ջրատաքացուցիչներով, սպիտակեցված պատերով հիվանդասենյակներ եւ այլն: Տեղեկացվեց նաեւ, որ հիվանդանոցը սեփական ուժերով վերանորոգվել է նաեւ կաթսայատունը եւ ղեկավարությունն անում է ամեն ինչ, որպեսզի շենքը ձմռանը գազով ջեռուցվի:

Գլխավոր բժշկի բուժգծով տեղակալ Գարեգին Խաչատրյանը հայտնեց, որ վերանորոգման պատճառով հիվանդների թիվը 500-ից նվազեցվել է մինչեւ 380-ի, որին բաժին է ընկնում ոչ ավել, ոչ պակաս 250 հոգանոց անձնակազմ: Այսինքն յուրաքանչյուր 2-3 հիվանդին մեկ սպասարկող (խնամողներ, սանիտարներ, հերթապահներ, տնտեսական աշխատողներ): Հիվանդների բուժման ժամկետը մեկ ամսից մինչեւ մեկ տարի է. եթե համապատասխան հանձնաժողովը որոշում է, որ մեկ տարում տվյալ հիվանդի հիվանդությունը «մարել է», վերջինիս ուղարկում են տնային խնամքի, սակայն, ինչպես հայտնեց Գ. Խաչատրյանը, շատ հաճախ հարազատները չեն ուզում պահել իրենց հիվանդներին եւ ավելի հաճախ սոցիալական պատճառներով: Ընդհանրապես հիվանդների մեծ մասը 70 տոկոսը տղամարդիկ են, իսկ տարիքը հիմնականում 40-ից բարձր: Օրինակ, խրոնիկական հոգեկան հիվանդների բաժանմունքում 38 հիվանդ կա, որոնց գերակշռող մասը տառապում է շիզոֆրենիայով, կային նաեւ էպիլեպսիայով եւ ծերունական թուլամտությամբ տառապողներ:

Թե կանանց եւ թե տղամարդկանց բաժանմունքում հիվանդները կամ պառկած էին, կամ հանգիստ շրջում էին միջանցքներում: Այն հարցին, թե ինչո՞վ են զբաղվում նրանք ամբողջ օրը, բժիշկը պատասխանեց, որ նրանցից շատերն ունեն «էմոցիոնալ դեֆեկտ» եւ ամբողջ օրը նստած կմնան ու ոչինչ չեն անի: «Իսկ աշխատանքային թերապիա՞ն» հարցիս ի պատասխան բժիշկը տեղեկացրեց, որ ամռանը հիվանդներն աշխատում են այգում, որտեղ մոտ 1000 ծառ է տնկվել, իսկ ձմռանը «ներբաժանմունքային աշխատանքներ» են կատարում, այսինքն լվանում են հատակը եւ այլն: Ժամանակին եղել է կարի արհեստանոց, որը, սակայն 90 թ.-ից հետո չի գործում, այսօր «ինչ-որ մեկի» սեփականությունն է եւ կողպեքն էլ վրան: «Լավ, իսկ մարդկանց առօրյան ինչպե՞ս է անցնում» պատասխանը տվեցին բուժքույրերը, ժամանակին ակումբ կար, դրսից համերգներ էին գալիս, սակայն վերջին համերգը 10 տարի առաջ է եղել: Ընդհանրապես բնակավայրերից հեռու գտնվող այս հաստատությունը արդեն վաղուց դարձել է հեռու, մոռացված վայր: Եթե մի քանի տարի առաջ գոնե հավատացյալներ կային, ովքեր կաթսաներով մատաղ կամ ճաշ էին բերում, երբեմն էլ հագուստեղեն, ապա թե հիվանդները եւ թե բուժանձնակազմը արդեն մոռացել են, թե վերջին «բարերարը» երբ է այցելել իրենց: Խնդիրն ըստ նրանց օգնությունը չէ (թեեւ դա էլ կարեւոր է սուղ բյուջե ունեցող հիվանդանոցի համար), հիվանդներին կերակրում են օրական չորս անգամ, յուրաքանչյուրն ունի չորս ձեռք սպիտակեղեն, այլ մարդկային հասարակ վերաբերմունքը: Սրա հետ իսկապես դժվար է չհամաձայնել. ընդհանրապես հիվանդանոցը հիշեցնում էր մի փոքրիկ փակ տնտեսություն, որտեղ բոլորը ճանաչում են բոլորին: Վերջում, նույնիսկ հիվանդներից մեկը խնդրեց, որ եթե հնարավոր է, օգնենք, որ իրենց խնամողների աշխատավարձը մի քիչ բարձրացնեն, քանի որ իրենց «յոլա են տանում»: Ի դեպ հիվանդների մեկ շուրջօրյա հերթապահությունը գնահատվում է մոտ 1200 դրամ, որի արդյունքում բուժքույրն, օրինակ, ստանում է ընդամենը 8-9 հազ. դրամ աշխատավարձ:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

ՌԵՊԼԻԿ

Սատանան ցիտում է Սուրբ գիրքը

Ազգային ժողովի «Հանրապետություն» խմբակցությունը նոյեմբերի 10-ին, տեւական լռությունից հետո, հայ ժողովրդին «երջանկացրեց» մի բարձրագոչ «հայտարարությամբ»: Տեր-Պետրոսյանի բառագանձից քաղված «հայտնի ուժեր» բառերով որակելով ներկա իշխանություններին, հայտարարության հեղինակները նրանց մեղադրում են «հանրապետության հասարակական-քաղաքական մթնոլորտը արհեստականորեն շիկացնելով» ներքաղաքական ճգնաժամ հրահրելու, «Սահմանադրության եւ օրենքների խախտումներով» իշխանությանը տիրանալու, «քաղաքական ընդդիմությանը վարկաբեկելու» ճանապարհով իրենց ուղղված ժողովրդական դժգոհության ալիքը շեղելու, հիշական իշխանության տարիների «ձեռքբերումներն ու դրական միտումները» զարգացնելու փոխարեն «վտանգավոր գաղափարներ եւ արատավոր գործելակերպ» որդեգրելու, անցյալը «արժեզրկելու եւ սեւացնելու» փորձի, «վհուկների որս» նախապատրաստելու եւ անգամ «դաշնակցության անունով հանրահավաք կազմակերպելու» մեջ:

«Գող՝ սիրտը դող», ասում է մեր ժողովրդական առածը: Այս փաստաթուղթը ծնվել է հենց այդ դողից, եւ որովհետեւ վախի աչքերը մեծ են լինում՝ իրականությունը խեղաթյուրված է ընկալվում: Դիտարկենք, իրականում ո՞վ է իշխանափոխությունից առաջ շիկացրել երկրի հասարակական-քաղաքական մթնոլորտը: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը՝ 1997 թ. սեպտեմբերի 26-ի իր մամուլի ասուլիսով եւ նոյեմբերի 1-ի հայտնի հոդվածով, որոնցով փորձում էր սեփական պարտվողականությունն ու հուսահատությունը ներարկել ժողովրդին, պահպանել անխուսափելիության հեռանկարով եւ հասնել ժողովրդի համաձայնությանը՝ Արցախն Ադրբեջանին վերաենթարկելու Արեւմուտքի առաջ ստանձնած իր հանձնառության կատարման համար: Ժողովուրդը դա մերժեց, առանց ժողովրդի բարոյական աջակցության «հայտնի ուժերը» ոչինչ անել չէին կարող: Ցավալի է, որ իշխանությունը կորցնելուց հետո էլ նախկին իշխանավորները այս տարրական բանը չեն հասկանում: Ինչ վերաբերում է մյուս մեղադրանքներին, ապա «բարձր» բաներից խոսելը գոնե իրենց համար ամոթ է, նման է նրան, եթե սատանան հանկարծ ցիտեր Սուրբ գիրքը: Իսկապես, ո՞վ է տարիներով ոտնահարել օրենք ու օրինականություն, ո՞վ է քամահրել, զրպարտել, պիտակավորել ժամանակի ընդդիմությանը, նրան անվանել նույնիսկ «ֆաշիստ»: Ո՞վ է իրականում կազմակերպել «վհուկների որս»՝ արգելել կամ պառակտել կուսակցություն, բանտերը լցրել քաղբանտարկյալներով, ջախջախել խմբագրություններ, փակել լրատվամիջոցներ, կազմակերպել առայժմ դեռ չբացահայտված, սակայն ակնհայտորեն քաղաքական սպանություններ, էլ չխոսելով մյուս բաների մասին: Ո՞վ է, որ իշխանության գալուց անմիջապես հետո փրփրաբերան հայհոյել է իր նախորդներին, սեւացրել ամբողջ նախորդ շրջանը, նիհիլիզմը դարձրել հասարակական հոգեբանություն: Ո՞վ է ուրացել Հայ դատը եւ ցեղասպանին ներելը դարձրել պետական քաղաքականություն: Ո՞վ է, որ քաղաքական մենաշնորհ առնելով Ազատության հրապարակից՝ իշխանության գալուց հետո խորթացել է այդ հրապարակին եւ նույնիսկ չի հավատում, որ իշխանամետ կուսակցությունը նույնպես կարող է կազմակերպել բազմահազարանոց հանրահավաք...

Կարծում եմ, երեկվա իշխանավորների սարսափը չափազանցված է: Ոչ ոք չի պատրաստվում առանց քրեական հանցանքները օրինականորեն հաստատելու որեւէ մեկի մազին կպչել: Դա իրենց ոճն էր, ժողովուրդն այլեւս այդպիսի բան թույլ չի տա...

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

«Էլցանցայիններին» վստահելու ժամանակը

Մեծարգո խմբագիր.

Ս. թ. նոյեմբերի 11-ին Ձեր թերթում տպագրված «Էլցանցայիններին զսպելու ժամանակը» վերտառությամբ նյութի կապակցությամբ, նույն օրը «Երեւանի էլցանց» ՊՓԲԸ եւ «Էներգատեսչություն» ԳՎ տեսչական խումբը համայց կատարեց նշված՝ Նոր Արեշ 14 փող., 92 տուն հասցեով: Տեղում ուսումնասիրությունները եւ արխիվային փաստաթղթերի մանրակրկիտ վերլուծությունը ցույց տվեցին, որ հրապարակման մեջ նշված «Գինեսի ռեկորդների գրքին արժանի 1950 կվտ հոսանքը» ոչ թե մեկ, այլ անցյալ ձմռան երեք ամիսների ծախսն է: Դեռ մարտ ամսին «Երեւանի էլեկտրացանցի» տնօրենության հրահանգով Մարտին Դանիելյանի հաշվիչը լաբորատոր ստուգման է ենթարկվել եւ արձանագրվել է, որ անսարքության պատճառով արագընթաց է աշխատում եւ հենց այն ժամանակ էլ 1950 կվտ-ի (42425 դրամ) 20 տոկոսի վերահաշվարկ է կատարվել: Վերոհիշյալ անսարքությունը եւ միայնակ ապրող բաժանորդի էլեկտրասարքերի հզորությունը նկատի առնելով «Երեւանի էլեկտրացանց» ՊՓԲ ընկերությունը դարձյալ վերահաշվարկ կատարեց նրա միջին ամսական ծախսի՝ 65 կվտ-ի քանակով: Անցյալ ձմռան երեք ամիսներին այն կազմել է 195 կվտ: Ասել է թե սխալ հաշվարկված 30535 դրամ պարտքն ընկերության հիմնական գործունեության վերահսկման կենտրոնական հանձնաժողովը մոտակա առաջին իսկ նիստում կհանի քաղաքացի Մարտին Դանիելյանի տվյալներից: Նրա պարտքն այսօրվա դրությամբ կազմում է 910 դրամ: Ավելորդ չէ ասել, որ բաժանորդն այսօր գոհ է եւ հաշվիչի, եւ տեղամասային նոր տեսուչի աշխատանքից:

«Երեւանի էլեկտրացանց» ՊՓԲ ընկերությունը հավաստիացնում է, որ հետամուտ է յուրաքանչյուր բնակչի յուրաքանչյուր բողոքին: Անարձագանք չի մնում դրանցից ոչ մեկը եւ անաչառ ու համակողմանի ուսումնասիրության է ենթարկվում: Այս բողոքն այն քիչ դեպքերից մեկն է, որը, ցավոք ճիշտ լուծում չի ստացել, ուստի հայցում ենք բաժանորդի ներողամտությունը: Սակայն, կարծում ենք, առանց այն էլ լարված սոցիալական պայմաններում զգայացունց, կրքոտ հրապարակումներն ավելի են պրկում մեր եւ Ձեր բաժանորդների նյարդերը: Մենք պատրաստ ենք մամուլի հետ ավելի կառուցողական ու հիմնարար համագործակցության:

Հ. ԲԱՇՈՒՄՅԱՆ
Գործադիր տնօրեն

Որոշվեցին որակի ասպարեզի մրցանակաբաշխության դափնեկիրները

Նոյեմբերի 12-ին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության նիստում հաստատվեց «Արտադրանքի եւ ծառայությունների մատուցման որակի ասպարեզում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 1998 թվականի մրցանակներ շնորհելու մասին» որոշումը, որի համաձայն, արտադրանքի եւ ծառայությունների մատուցման որակի ասպարեզում նշանակալի ձեռքբերումներ ունենալու ու որակի կառավարման բարձրարդյունավետ մեթոդների ներդրման եւ կիրառման համար մրցանակաբաշխության դափնեկրի կոչմանը արժանացան Հայաստանում տնտեսավարող հետեւյալ ձեռնարկությունները.

1. Աշտարակի «Կաթ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը
2. «Ավտոգենմաշ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը
3. «Արմենիա Թրավել+Մ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը
4. «Արմենմոտոր» փակ բաժնետիրական ընկերությունը
5. «Երեւանի գարեջուր» բաց բաժնետիրական ընկերությունը
6. «Երեւանի ոսկերչական գործարան» բաժնետիրական ընկերությունը
7. «Թամարա» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը
8. Հայ-կանադական համատեղ ձեռնարկություն «Գրանդ Տոբակո» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը
9. «Ճանթ» լիակատար տնտեսական ընկերակցությունը
10. «Ջերմուկ» փակ բաժնետիրական ընկերություն հանքային ջրի շշալցման գործարանը:

Դափնեկիրների պարգեւատրման արարողությունը տեղի կունենա երկուշաբթի, նոյեմբերի 16-ին, ժամը 16.00-ին, Երեւանի Կոմիտասի անվան Կամերային երաժշտության տանը:

ՈՐԱԿԻ ԱՍՊԱՐԵԶՈՒՄ ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԽՈՒՄԲ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

ՎԹԱՐ

Զոհված երեխաների ծնողներն անհանգստացած են

«Ազգի» ընթերցողը թերեւս հիշում է հունիսի 7-ին մայրաքաղաք այցելությունից վերադարձող գերբեռնված ավտոբուսում բռնկված հրդեհը, որ վեց գետազատցի դպրոցականների եւ գյուղի դպրոցի դասվար Հռիփսիմե Խաչատրյանի ողբերգական մահվան պատճառ դարձավ։ Բազմաթիվ այլ երեխաներ ծանր այրվածքներ ստացան, ոմանք առողջական վիճակի հետագա քայքայմամբ, ուսուցչուհիներից մեկը՝ Գրունյա Հարությունյանը, ծանր վնասվածքների հետեւանքով հաշմանդամ դարձավ։ Անհեթեթ միջադեպի զոհերի մերձավորների վշտին, սակայն, գումարվում է անարդարության ցավը։ Ինչպես պնդում են տուժածների նախորդ շաբաթ «Ազգի» խմբագրություն այցելած հարազատները, ավելի քան երեք ամիս առաջ դեպքի առթիվ հարուցված քննությունը, որ վարում է Էրեբունու շրջանի դատախազությունը, ողբերգության պատասխանատուներին ի հայտ բերելու փոխարեն ընթանում է տեղի ունեցածը կոծկելու, մեղավորներին հովանավորելու հունով։

Նախկին Աշտարակի շրջանի Կանաչուտ գյուղի բնակիչ Կամո Խաչատրյանը՝ հրդեհի ընթացքում մարմնական ծանրագույն վնասվածքներից զոհված Արմենուհի եւ Հռիփսիմե Խաչատրյանների հայրը եւ եղբայրը, զոհված երեխաների ծնողներն իրար ընդհատելով ներկայացնում են դեպքի մանրամասները։ Գետազատի դպրոցականներին Երեւան տեղափոխող 21 տեղանոց ավտոբուսում, դպրոցի փոխտնօրեն Սոնա Խինկանոսյանի «ջանքերով», 51 երեխաներ եւ ուսուցիչներ կային։ Այդ առթիվ ճանապարհին վարորդի եւ Խինկանոսյանի միջեւ բռնկված վեճին միջամտել է դասղեկ Հռիփսիմե Խաչատրյանը, սակայն փոխտնօրենը հայտարարել է. «Սա էլ իմ բիզնեսն է, իմ գործն է, ես էլ պատասխան կտամ»։ Վերադարձի ճանապարհին երեխաները բողոքել են գազի հոտից, սակայն մեքենայի վիճակը չի ստուգվել։ Դպրոցականները պատմում են, որ երբ ավտոբուսն սկսել է այրվել, Սոնա Խինկանոսյանը, «յուբկան գլխին քաշած, որպեսզի դեմքը չայրվի» փախուստի է դիմել՝ հետագայում անվտանգ հեռվից տեսնելով, թե ինչպես է կրակը խժռում մեքենան։ Նույն կերպ վարվել է դասղեկ Վարդիթեր Ղազարյանը։ Դպրոցական Գեղամ Ղարիբյանը, որ, դիմակայելով այրվածքներին, հրաշքով փրկվել է, պատմում է, որ երբ ինքը, մեքենայի հատակին ընկած, այրվում էր, «իր վրայից թռել է Խինկանոսյան Սոնան, թերմոսը եւ սուրճի բաժակները ձեռքին», իսկ ավելի ուշ երեխաներից մեկին ուղարկել է ավտոբուս՝ պայուսակը բերելու։ Երեխան, ծանր այրվածքներով, թողնվել է անօգնական, մի կերպ հասել տուն եւ, միայն երեկոյան ժամը 11-ին բուժօգնություն ստանալով, մի քանի օր անց՝ մահացել հիվանդանոցում։ Եթե օգնությունը ժամանակին լիներ, երեխան կփրկվեր, համոզված է մայրը։

Զոհվածների հարազատներն անհանգստացած են նախաքննության ընթացքով։ Ըստ նրանց, Էրեբունու շրջանի դատախազությունը չի հետաքրքրվում տուժածների ծնողների ցուցմունքներով։ Երբ երեխաներից մեկի՝ Արմինեի մայրը սեփական նախաձեռնությամբ գնացել է ցուցմունք տալու, նրան ասել են. «Ինչո՞ւ ես եկել քննության, քո երեխայի ուսուցչուհին Հռիփսիմե Խաչատրյանն էր, գնա նրա դեմ բողոքի» (խոսքն այն ուսուցչուհու մասին է, որը Գրունյա Հարությունյանի հետ ուղղակիորեն կյանքի գնով փրկել է երեխաներից շատերին՝ անհավասար կռիվ տալով կրակի դեմ)։ Կամո Խաչատրյանն, իր խոսքերով, պատահաբար (նույնպես սեփական նախաձեռնությամբ այցելելով դատախազություն), ներկա է եղել Սոնա Խինկանոսյանի հարցաքննությանը, որի ընթացքում դժբախտ պատահարի մանրամասներն աղավաղվել են։ Նույն աղբյուրի համաձայն, վարորդի երկրորդ ցուցմունքը փոխված է եւ չի համապատասխանում իրականությանը։ Ծնողների ասելով, այրվածքներով հիվանդանոց տեղափոխված երեխաների ցուցմունքները հիմք չեն ընդունվում՝ «շոկի մեջ են եղել» պատճառաբանությամբ, ավտոբուսում «կուտակված» 51 հոգու փոխարեն արձանագրության մեջ նշված է 37 թիվը, վարորդին «համոզել են», որ ամբողջ մեղքն իր վրա վերցնի, պարզաբանում են մեր զրուցակիցները՝ պնդելով, որ ամեն ինչ արվում է դպրոցի փոխտնօրենին պատասխանատվությունից ազատելու համար։

Նախաքննության ընթացքը մեկնաբանում է Սուսաննա Պետրոսյանի հորեղբայր Արա Պետրոսյանը. «Միայն այն բանից հետո, երբ ՀՀ ԱԺ-ն վավերացրեց համաներման մասին օրենքը, տեղեկացանք, որ փոխտնօրենը մեղադրվում է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 154 հոդվածի 1-3 տարի ազատազրկում նախատեսող (առաջին) մասով պաշտոնական անփութություն, դիրքի չարաշահում, որի նկատմամբ կիրառելի է համաներումը։ Բայց քննիչները «մոռանում են», որ նույն օրենսգրքի 128-րդ հոդվածի երկրորդ մասի համաձայն, ծերերի եւ երեխաների համար պատասխանատու անձանց նկատմամբ, եթե մահ է տեղի ունեցել, պետք է կիրառվի հոդվածի երկրորդ (ավելի քան երեք տարի ազատազրկում նախատեսող) մասը»։

Այստեղից մեր զրուցակիցների անվստահությունը Էրեբունու դատախազության քննիչների նկատմամբ, որի հետեւանքով նրանք դիմել են ՀՀ գլխավոր դատախազին՝ խնդրելով, որ գործը հանձնվի ՀՀ դատախազության վարույթին, սակայն պատասխանն ուշանում է, ինչից եզրակացրել են, թե իրենց դիմումն ընթացք չի ստանա։ Պատահական չէ, համոզված են նրանք, որ Սոնա Խինկանոսյանը հայտարարում է. «Ամբողջ գյուղն էլ որ կանգնի, ինձ ոչ մի բան չեն կարող անել»։ Խինկանոսյանը փոխտնօրենի պաշտոնից ազատվել է՝ պահպանելով մանկավարժի կարգավիճակը, սակայն, զոհված երեխաների մայրերը թույլ չեն տվել, որ մտնի դպրոց, քանզի «նա ոչ միայն մանկավարժ, այլեւ մայր կոչվելու իրավունք չունի»։

«Ազգի» խմբագրություն այցելած գետազատցիները հակված են ընդհանրացումների. «Եթե հարազատ իշխանություններից չենք կարող արդարություն ակնկալել, ինչպես կարող ենք ուրիշներից պահանջել, որ 1915-18 թթ. հայկական կոտորածները ցեղասպանություն ճանաչեն»։

Միակողմանի չլինելու համար «Ազգը» դիմեց Էրեբունու շրջանի գլխավոր դատախազ պրն Բոշնաղյանին՝ վերոհիշյալ կասկածների վերաբերյալ մեկնաբանություն ստանալու ակնկալիքով։ Պրն Բոշնաղյանը, չավարտված նախաքննության առթիվ բացատրություններից խուսափելով, հերքեց կողմնակալության վարկածը։ Ըստ նրա, պատահարի հասարակական հնչեղությունը բացառում է նախաքննական մեքենայությունների հնարավորությունը. քննությունը կանցկացվի օրինականության սահմաններում։ Այլ հարց է, որ պատահարի ծանրությունը բոլոր դեպքերում վարորդի ուսերին է, քանզի, անկախ փոխտնօրենի գործողություններից, վարորդը պարտավոր էր կանխել մեքենայի տարողությունը կրկնակի գերազանցող ուղեւորափոխադրումը (ավտոբուսում, ըստ քննության նյութերի, 47 անձ է եղել)։ Իսկ փոխտնօրենին ներկայացվելիք մեղադրանքը դեռեւս ճշտվում է։

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆԸ

Պատասխան «ՀՀ»-ի նոր սադրանքին

Կրկին ստիպված ենք Ձեր թերթի միջոցով պատասխանել «Հայաստանի Հանրապետություն» լրագրի ս. թ. հոկտեմբերի 9-ի թիվ 198-ում՝ դրանից մեկ օր առաջ «Ազգ»-ում տպագրված «Մի սադրիչ հրապարակման առթիվ» վերնագրով մեր նամակի դեմ գրված նոր սադրանքին, որը կրում է «Ո՞ւմ արարքն է սադրանք» վերտառությունը։

Մենք չենք ուզում կրկին անդրադառնալ ողջ հարցի պատմությանը, ուզում ենք միայն պատասխանել լրագրող Պ. Սարուխանյանի՝ վերջին երեք ամսում տպագրած չորս հոդվածներին ու պատասխան ելույթներին։

Խոսքը Երեւանի պետական համալսարանի «Մեսրոպ Մաշտոց-1» բնակշինկոոպերատիվի շենքի մասին է, որի առաջին ոչ բնակելի հարկը, ուր խորհրդային կարգերի օրոք տեղավորված է եղել խանութ, վերադարձվել է փայատերերին։ Այժմ թղթակից Պ. Սարուխանյանը գտնում է, որ ՀՀ պետարբիտրաժը ճիշտ որոշում չի կայացրել եւ այդ տարածքը պետք է թողնվեր այնտեղ նախկինում տեղավորված խանութի կոլեկտիվին, որն այսօր, փաստորեն, գոյություն չունի։ Եվ իր սխալ թեզն առաջ տանելու համար նա նենգափոխված ու սխալ է ներկայացնում փաստերն ու իրողությունը։

«Մեսրոպ Մաշտոց-1» ԲԸԿ շենքը կառուցվել է 1966-71 թթ., երբ ամեն ինչ եղել է էժան, եւ դրա հետ մեկտեղ հինգ տարի շարունակ այդ շենքի շինարարության վրա շաբաթական 1-2 օր ձրի, առանց վարձատրության, աշխատել են փայատերերն ու նրանց ընտանիքների անդամները, որպեսզի գլուխներին ծածկ չունեցող, աստանդական համալսարանականների մի խումբ օր առաջ կարողանա բնակարան ունենալ։ Դրա համար էլ այդ շենքի ծախսերը, հակառակ մեր թղթակցի ցանկության, համեմատաբար այդքան էժան են։ Իսկ նրա կողքին կառուցված նմանատիպ մյուս շենքի արժեքը թանկ է։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ այդ շենքի կառուցումն սկսվել է 1968-ին, երբ արդեն կրկնակի թանկացել էին շինանյութերն ու շինարարական աշխատանքները։ Այդ շենքի հիմքերը փորելու ժամանակ շինարարները հանդիպել են ժեռ քարերի եւ շուրջ մեկ տարի միայն դրանք են մաքրել։ Ահա թե որտեղից են առաջացել այդ գումարների տարբերությունները։ Տարբերություններ առաջանում են նաեւ տեղադրվող սանտեխնիկայի գներից, տանիքը թիթեղապատ կամ կղմինդրե լինելու հետեւանքով եւ այլն։

Շենքը շահագործման հանձնելու նախօրյակին, նրա ոչ բնակելի առաջին հարկը, որը նախատեսված է եղել բնակիչների հանգստի եւ հարսանյաց տան համար, առանց փայատերերի համաձայնության Երքաղխորհուրդը վերցրել եւ տվել է Երքաղաոհին, որն էլ այնտեղ տեղավորել է 700-րդ խանութը։ 1995-ին, երբ սկսվեց սեփականաշնորհման գործընթացը, մենք դիմեցինք, որ այդ տարածքը վերադարձվի իր իսկական տերերին։ Եվ արդարացիորեն վերադարձվեց։

Արդ ի՞նչ է պատահել, ինչո՞ւ է ձայնը գլուխը գցել եւ աշխարհով մեկ աղմուկ առաջացրել պարոն Պ. Սարուխանյանը։ ՀՀ պետարբիտրաժը ի՞նչ հանցանք է կատարել՝ հիշյալ տարածքը վերադարձնելով իր իսկական տերերին։ Վաղուց այնտեղ եղած խանութը պետության կողմից լուծարվել է եւ գույքը սեփականաշնորհվել։ Այստեղ ուզում ենք նշել նաեւ, որ լրագրողի այն պնդումը, թե այդ խանութը նախագծված է եղել շենքի շինարարությունը սկսելու ժամանակ, բացարձակ սուտ է, չկան այդպիսի փաստաթղթեր։ Նա պարզապես վրեժխնդիր է լինում՝ գործակցելով Ս. Առաքելյանի հետ, քանի որ ժամանակին, երբ ՀՀ պետարբիտրաժում լսվում էր այդ հարցը, Ս. Առաքելյանի հետ, առանց թույլտվության ու հրավերի, նիստին մասնակցում էր նաեւ ինքը՝ Պ. Սարուխանյանը։ Նիստը նախագահողը նրան դուրս հրավիրեց։ Եվ այսօր Պ. Սարուխանյանը վիրավորվածի տեսք ընդունած՝ հայտարարում է, թե ինչո՞ւ են իրեն նիստից դուրս հրավիրել, մոռանալով, որ հենց այդ նույն նիստից դուրս են հրավիրել նաեւ «Երեւանի համալսարան» թերթի խմբագրին, որն ավելի շահագրգիռ անձ էր եւ այդ նիստին մասնակցելու ավելի լայն իրավունքներ ուներ, քան ինքը՝ Պ. Սարուխանյանը, որը տվյալ պահին գործիք էր դարձել հիշյալ տարածքը օրինական տերերից պետության օգնությամբ վերցնելու եւ իր սեփականությունը դարձնելու մոլուցքով տարված Ս. Առաքելյանի ձեռքին։ Նա դրանից անմիջապես հետո, երբ դեռ որեւէ որոշում չէր կայացվել հիշյալ տարածքը որեւէ մեկինը լինելու մասին, մի սադրիչ հոդված հրապարակեց հօգուտ Ս. Առաքելյանի, որի իրավունքը, ըստ գործող օրենքի, մեր «օրինապահ» թղթակիցը չուներ։

Պետք է ասել, որ այդ սադրանքները ժամանակին ճիշտ նկատեց դեռ նոր ՀՀ գլխավոր դատախազ նշանակված Հ. Խաչատրյանը, որը ետ վերցրեց նախկին դատախազ Ա. Գեւորգյանի կողմից ՀՀ պետարբիտրաժ հղված հսկողական կարգով բողոքը եւ ուժի մեջ թողեց պետարբիտրաժի 18.04.1997 թ. կոլեգիալ նիստի որոշումը։

Այժմ, մեկուկես տարի անցնելուց հետո, երբ ողբերգականորեն կյանքից հեռացել է արդարադատ դատախազը, հիշյալ թղթակիցը նրան հետմահու «պողաճակատ» անվանելով եւ ոտնահարելով Երեւանի պետական համալսարանի պրոֆեսորադասախոսական կազմի 72 փայատերերի ընտանիքների շուրջ 400 անդամների իրավունքները, սատար կանգնելով Ս. Առաքելյանին, պաշտոնական թերթը դարձրած իր սեփականը՝ պետության շահերի ու օրինականության կեղծ պաշտպանի դիրքերից նյութեր է թխում վաղուց փակված գործի մասին եւ իզուր ժողովրդին գրգռում պետության դեմ։ Արդյոք դա չեն հուշում վերջին երեք ամսվա ընթացքում նրա սանձարձակ ելույթները։ Արդյոք նրան հավատ չե՞ն ներշնչում եւ չե՞ն բավարարում այն որոշումները, որոնք կայացվել են ՀՀ պետարբիտրաժային երկու կոլեգիալ նիստերում։

Թող Պ. Սարուխանյանը լավ իմանա եւ իզուր տեղը «Ազգ»-ի խմբագրության վրա մեղք չբարդի, թե իբր նա է «թխել» մեր նամակի վերնագիրը եւ նրանում օգտագործված «սադրիչ» բառը։ Այդ վերնագիրը մերն է եղել։ Թող մեր թղթակիցը լավ իմանա, որ եթե ՀՀ պետարբիտրաժը ինչ-որ տեղ նկատի է առել նաեւ այդ շենքում բնակվող 72 ընտանիքների «սոցիալապես անապահով մտավորականության» վիճակը եւ այդ տարածքը վերադարձրել է նրանց՝ փլվող շենքի կարիքները հոգալու համար, ապա երիցս ճիշտ է վարվել թե բարոյապես եւ թե օրենքով, որովհետեւ, երբ այդ շենքում բնակվող համալսարանականները 1991-95 թթ. մութ լաբորատորիաներում ու հենց նույն շենքի իրենց ցուրտ բնակարաններում քաղցած ու մրսած էին մնում, այդ նույն ժամանակ Ս. Առաքելյանը խաբեությամբ էժան գներով մթերք էր հայթայթում եւ թանկ գներով վաճառում նույն շենքում բնակվող ընչազուրկ մտավորականներին, որպեսզի որքան հնարավոր է շատ եւ շատ փող դիզի եւ այսօր այդ փողով հիշյալ տարածքը գնի ու իր սեփականությունը դարձնի։ Այժմ մեր թղթակից պարոն Պետրոսը, վերոհիշյալ մտավորականությանը թողած, այս խանութպանին է պաշտպանում։ Իսկ ինչ վերաբերում է «խանութի կոլեկտիվ» հասկացությանը, ապա այդպիսի կոլեկտիվ այդ խանութը չի ունեցել։ Այնտեղ աշխատել են ընդամենը մի քանի հոգի, որոնց կեսից ավելին եղել են կենսաթոշակառուներ եւ որոնք վաղուց աշխատում են այլ մասնավոր խանութներում։ Հիշյալ խանութը, ինչպես նշեցինք վերը, վաղուց լուծարվել է։ Հայաստանում այսօր պետական առեւտուր չկա, ինչ խանութի ու նրա կոլեկտիվի մասին կարող է խոսք լինել, երբ այդ հասկացությունները վերացել են խորհրդային կարգերի հետ մեկտեղ։ Պարզապես Ս. Առաքելյանը «կոլեկտիվ» անվան պատրվակով ուզում է պետության միջամտությամբ ձեռք գցել հիշյալ տարածքը եւ դարձնել իր սեփականությունը։ Եվ նա այդ նպատակին հասնելու համար դիմում է ամեն միջոցի։ Այո, նա ժամանակին ՀՀ պետարբիտրաժում դիմել է ամեն տեսակի խարդավանքների, որպեսզի որոշումը իր օգտին կայացնել տա։ Բայց երբ տեսել է, որ այդպես չի լինելու, սկսել է դիմել շանտաժների, ճնշումների ու սպառնալիքների։ Ծիծաղել կարելի է մեր թղթակցի «միամտության» վրա, երբ նա այդ ամենը վերագրում է ԲԸԿ-ի նախագահին, փոխանակ պարզելու գործի բուն էությունը։ Իսկ եթե նա լիներ իր ասածի պես արհեստավարժ թղթակից, ապա իր հրապարակումներից առաջ կդիմեր ՀՀ պետարբիտրաժի փորձառու մասնագետներին եւ, նրանց կարծիքն իմանալուց հետո, նոր միայն կվերցներ գրիչ ու «կթխեր» իր նյութերը։

Հարգանքներով՝

ԷՄՄԱ ԱԼԱԳՅԱՆ

«Մեսրոպ Մաշտոց» ԲԸԿ-ի վարչության նախագահ

digitised by A.R.A.R.@

ՓԱՐԻԶ

Աննա Գազո-Մեկրե. «Ուզում ենք նպաստել բարիդրացիությանը»

Սկիզբը էջ 1

– Ինչպես գիտեք, եվրախորհուրդը Բաքվի ճնշմամբ հետաձգեց Ղարաբաղին առնչվող եռակողմ բանակցությունները, որոնք պետք է անցկացվեին նոյեմբերի 3-ին Ստրասբուրգում: Ինչպե՞ս կմեկնաբանեիք Ադրբեջանի այդ դիրքորոշումը, որը մերժում է Լեռնային Ղարաբաղի, որպես լիիրավ կողմի ներկայությունը:

– Ես մեկնաբանություն չեմ անի Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությանն առնչվող բանակցությունների մանրամասնությունների վերաբերյալ: Կարող եմ ասել, թե Ֆրանսիան ինչ ոգով է մասնակցում դրանց, շատ ակտիվ դեր խաղալով: Եթե կուզեք, իմ պարտականությունը չէ փոխարինել դժվար առաջադրանք կատարող կողմերին եւ իմ գործը չէ մեկնաբանել բանակցությունների փուլերը: Վերհիշենք, որ Մինսկի խումբն ստեղծվեց Ֆրանսիայի նախաձեռնությամբ, հետեւաբար մենք իրոք ուզում ենք, որ այդ խումբը հասնի իր նպատակին, գտնելով միջազգային առումով երկու կողմերի համար ընդունելի լուծում:

– Մի՞թե հնարավոր է լուծում գտնել, երբ Ադրբեջանն այդքան ցինիկ կերպով մերժում է ներկայացված առիթները:

– Հիշեցնում եմ, որ իմ դերը նպատակի ընդգծումն է եւ ոչ թե վերաբերմունքի արտահայտումը արդեն տարիներ շարունակվող բանակցությունների նախանշների, առաջընթացների, երթուղարծերի, ձախողումների կամ հաջողությունների վերաբերյալ: Այդ միջնորդության նպատակներն առնչվում են հինգ կետերի. Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը, ղարաբաղցիների անվտանգության երաշխավորումը, հայկական եւ ղարաբաղյան ուժերի հետքաշումը գրավյալ տարածքներից, Ղարաբաղը Հայաստանին ապահով կապող միջանցքի, այսինքն Լաչինի միջանցքի ստեղծումը եւ փախստականների վերադարձը: Այսպիսով, մենք իրոք ուզում ենք շարունակել բանակցություններն այդ խմբում, հուսալով, որ դրանք կտան իրենց արդյունքը:

– Ֆրանսիան Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավարությունը ճանաչում է Ադրբեջանի կազմում մնալու պայմանով: Չե՞ք կարծում արդյոք, թե նման ինքնավարությունը չի կարող ապահովության լիակատար երաշխիք տալ, ինչպես դա ցուցադրում է Կոսովոյի օրինակը:

– Այդ բանակցությունների բարդությունը հենց Լեռնային Ղարաբաղի այնպիսի կարգավիճակի ընդունումն է, որը կհամապատասխաներ երկու կողմերի շահերին եւ կերաշխավորեր լիակատար ապահովություն: Դա բանակցությունների գլխավոր առարկան է: Այս գործում կարեւորն այն է, որ Հայաստանը հավատա Մինսկի խմբի բանակցությունների օգտակարությանը եւ օժանդակի այդ միջամտությանը: Ֆրանսիայի համար կարեւոր է վերահաստատել այդ բանակցություններում շատ ակտիվ լինելու կամքը, Հայաստանին խրախուսել լինելու հնարավորին չափ բաց, որպեսզի անվիճելիորեն դժվար բանակցությունները տեղից շարժվեն, քանզի դրանք պարտավոր են ավարտվել երկու կողմերին գոհացնող կարգավիճակի ընդունմամբ:

– Ներկա պահին հնարավո՞ր է նման կարգավիճակ:

– Ամեն ինչ հնարավոր է: Պետք է մշտապես հույս ունենալ: Տեսեք, մենք կռվեցինք Գերմանիայի դեմ, իսկ այսօր ունենք խաղաղություն:

– Այդ խաղաղությունն ավելի շուտ սեփական պատմության հանդեպ Գերմանիայի ազնվության, քան Գերմանիայի անցյալի հանդեպ Ֆրանսիայի ներողամտության արգասիքն է: Այդ խաղաղությունը հնարավոր կլինե՞ր, եթե Գերմանիան ունենար Թուրքիայի դիրքորոշումը, որը չի կարողանում ճիշտ գնահատել իր անցյալը:

– Ես չեմ պատասխանի այդ հարցին, քանզի Թուրքիայի կամ Գերմանիայի կառավարության ներկայացուցիչը չեմ: Պատմական կամ քաղաքական իրավիճակները բնավ համեմատելի չեն: Եվրոպական տան կառուցման այդ ամբողջ աշխատանքը 40-ամյա զգալի աշխատանք է, որը կատարվել է փուլ առ փուլ: Գերմանացի եւ ֆրանսիացի ժողովուրդները վերջնականապես խաղաղություն հաստատելու իրական կամք դրսեւորեցին: Բացի դրանից, Գերմանիայի եւ Ֆրանսիայի իշխանությունները իրոք ցանկացան դիմել փոխօգնության եւ համագործակցության: Ֆրանս-գերմանական վերահաշտեցումը 20-րդ դարի երկրորդ կեսի ամենագեղեցիկ հաջողություններից մեկն է:

– Ադրբեջանի նախագահական ընտրությունները Ֆրանսիան անվանեց հակաժողովրդավարական եւ միջազգային չափանիշներին ներհակ: Այդուհանդերձ, նա պարոն Ալիեւին շնորհավորեց վերընտրման առթիվ:

– Իրոք, սովորույթի համաձայն շնորհավորական նամակ ուղարկվեց նախագահ Ալիեւին:

– Ազգային ժողովը վերջերս ընդունեց 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանությունը ճանաչող օրինագիծը: Չնայած կառավարությունը չի ուզում հաշվի առնել խորհրդարանական այդ նախաձեռնությունը, սենատորների զգալի մասը գտնում է, որ այդ օրինագծի տեխնիկական ճակատագիրը կախված է բացառապես կառավարությունից, այսինքն Սենատի արտահայտման հնարավորությունը կախված է կառավարությունից:

– Ես հավաստում եմ, որ կառավարությունն ի գիտություն է ընդունել Ազգային ժողովի ընդունած օրինագիծը: Ինչ վերաբերում է խորհրդարանական աշխատակարգի շարունակմանը, դա կախված է միայն խորհրդարանից: Տվյալ դեպքում դա կախված է հենց Սենատից: Իրոք, Ֆրանսիայի սահմանադրության 48-III հոդվածում նշված է, որ Սենատը բացարձակ իրավունք ունի ամեն ամիս անցկացվող իր նիստերի օրակարգում դնել քննարկման ենթակա օրինագծեր: Արդ, որոշում պետք է կայացնի Սենատը, ինչպես դա արեց Ազգային ժողովը:

– Եթե սենատորները փորձեն խորհրդարանի հնարավորություններն օգտագործել, ինչպես դա արեցին պատգամավորները, ինչպիսի՞ դիրք կբռնի կառավարությունը եւ մասնավորապես արտգործնախարարությունը, նկատի ունենալով, որ Ազգային ժողովի որոշման առթիվ, ինչպես նշեց Ռենե Ռուքեն, «արտգործնախարարությունն իրեն կորցրեց եւ մտածելու ժամանակ խնդրեց հետեւանքների գնահատման համար»:

– Դիվանագետներին ներհատուկ չէ իրենց կորցնելը: Ինչ վերաբերում է կառավարության դիրքորոշմանը, այն չի փոխվել, ուստի ձեզ խորհուրդ եմ տալիս անդրադառնալ Ազգային ժողովի քննարկմանը: Կառավարության ներկայացուցիչ պարոն Մասրեն պարզ ասաց, որ կառավարությունն ի գիտություն է ընդունում այն փաստը, որ Ազգային ժողովը ստանձնել է տվյալ պատասխանատվությունը, նկատի ունենալով հիշյալ ողբերգության սարսափների նկատմամբ պատգամավորների զգացմունքները: Սահմանադրության հետ կապված հարցն այն է, թե պատմական բնութագիր տվող այդ օրինագիծը ենթակա՞ է պետական օրենքի իրավասությանը: Արդյո՞ք տարբեր երկրների խորհրդարանների ընդունած պետական օրենքներով պետք է բնութագրվի այնպիսի մի իրադարձություն, ինչպիսին է հայ ժողովրդի 1915 թ. ողբերգությունը:

– Այդ օրինագծի իրավական ուժը ստուգելու նպատակով ֆրանսահայ համայնքը դիմեց սահմանադրության մի փորձագետի, որի կարծիքով այդ տեքստը սահմանադրականության հետ կապված խնդիր չի ներկայացնում: Գոյություն ունեն հայտարարության արժեք ներկայացնող օրենքներ, որոնք ցույց են տալիս, որ խորհրդարանները զգայուն են որեւէ խնդրի նկատմամբ: Նման օրենքները հրապարակավ ընդունում են որեւէ փաստ, բայց կոչ չեն անում դեկրետներ կամ պատժամիջոցներ կիրառել: Արդ, իրավական այդ պատրվակը չի՞ քողարկում իրական քաղաքական խնդիր:

– Ինչպես գիտեք, ես իրավասու չեմ արտահայտվելու փորձագետի կարծիքի առանձնությամբ, բայց քաղաքական առումով այսօրվա կարեւոր խնդիրը Հայաստանի երկարաժամկետ շահերի, խաղաղության, Հայաստանի ապագայի, տարածաշրջանի կայունության խնդիրն է: Ֆրանսիայի իշխանություններին էական է թվում նպաստել համագործակցությանը, զարգացմանը, այդ տարածաշրջանի բարօրությանը: Ուստի մենք ամեն ինչ կանենք ժողովուրդներին մերձեցնելու համար, չբռնելով նրանցից մեկի կամ մյուսի դիրքը:

– Ֆրանսիա-Թուրքիա բարեկամության խմբի նախագահ պարոն Դելոնը ինձ բացահայտորեն հայտարարեց. «Դուք ուզում եք, որ Ֆրանսիան գժվի՞ Թուրքիայի հետ»: Կարծո՞ւմ եք արդյոք, թե այդ օրինագծի ընդունումը իրոք կվնասի ֆրանս-թուրքական հարաբերություններին, նկատի ունենալով, որ մինչեւ օրս լոկ բանավոր հայտարարություններ են արվել:

– Ես նախօրոք չեմ մեկնաբանի շահագրգիռ երկրների հնարավոր մտադրությունները: Ի դեպ, ուզում եմ հիշեցնել, որ Ֆրանսիայի կառավարությունը բազմիցս արտահայտվել է 1915 թ. կոտորածների առնչությամբ:

– Դրանք կոտորածներ չեն, ցեղասպանություն են:

– Դա շատ խնդիրներ է հարուցում միջազգային իրավունքի առումով: Հիշեցնում եմ, հայ ժողովրդի հանդեպ Ֆրանսիայի համակրանքը զգալի է: Ի դեպ, մեր երկրում ունենք հայկական ծագումով բազմահազար անձինք, եւ համակրանքը մեծապես պայմանավորված է դրանով: Մենք Մինսկի խմբում ենք, քանի որ ուզում ենք Ղարաբաղի բարդ խնդիրը լուծել այնպես, որ Հայաստանը բարիդրացիական հարաբերություններ ունենա տարածաշրջանի բոլոր երկրների, այդ թվում Թուրքիայի հետ: Այսպիսով, Ֆրանսիայի դիվանագիտության նպատակն է հնարավորին չափ կառուցողական լինել, նպաստելով բարիդրացիության կապերին:

– Հայաստանը մշտապես պատրաստ է խաղաղ հարաբերություններ հաստատել Թուրքիայի հետ: Բայց անկեղծորեն ասացեք. կշարունակեի՞ք հարգել հայերին, եթե նրանք համաձայնեին մոռանալ իրենց անցյալը եւ հրաժարվեին մեկուկես միլիոն զոհերի արդար հատուցումը պահանջող հիշողության պարտքից:

– Մենք հիանալի ըմբռնում ենք զոհերի ժառանգների հիշողության այդ պարտքը: Բայց մենք չէ, որ պետք է դատենք, թե թուրքերն ու հայերը ինչպես են իրագործելու այդ վիթխարի աշխատանքը:

– Ցեղասպանության ոճրի ճանաչումը համայն մարդկության խնդիրն է:

– Մենք հիմնավորապես պաշտպանում ենք հիշողության պարտքի, արդարության իրավունքի սկզբունքները, չնայած չկա միասնական լուծում, որն ընդունելի լիներ մարդկության բոլոր ողբերգությունների համար: Ֆրանսիան անպատժելիության դեմ մղվող պայքարի կրքոտ ջատագովն է: Ահա թե ինչու նա օժանդակեց այս տարվա հուլիսին Հռոմում ընդունված որոշմամբ Միջազգային քրեական դատարանի ստեղծմանը: Ապագայում դրա դերը լինելու է հենց այնպիսի ահավոր ոճիրների դատապարտումը, ինչպիսին է ցեղասպանությունը:

ԱՐՄԵՆ ԱՇՐՅԱՆ
Փարիզ

ՇՐՋԱՆ

Կրոնական աղանդների տարածումը Վրաստանում սպառնալիք է դառնում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Վրաստանում կրոնական աղանդների տարածումը սպառնում է երկրում ոչնչացնել ազգային գաղափարախոսությունը, հայտարարեց Կովկասի Հյուսիսային ժողովուրդների հետ հարաբերությունների գծով խորհրդարանական խմբի ղեկավար Մամուկա Արեշիձեն: Նրա խոսքերով, այժմ երկրում մոտ 10 աղանդ է գործում, որոնք հարյուրավոր հետեւորդներ ունեն: Մամուկա Արեշիձեն գտնում է, որ երկրի սոցիալական պայմանները նպաստում են դրանց տարածմանը: Ընդսմին նա նշեց, որ Վրաստանում այդ գործընթացին հակազդելու համար օրենսդրական բազա չկա: Թբիլիսիի ռազմական օկրուգի գլխավոր դատախազի տեղակալ Ռեւազ Միսաուրի տեղեկատվության համաձայն, եթե դեռեւս մեկուկես տարի առաջ կրոնական համոզմունքների պատճառով բանակում ծառայելուց խուսափելու փաստերը հազվադեպ էին, ապա վերջին ժամանակներս դրանք այնքան են հաճախացել, որ շուտով բանակի առջեւ կարող է ծառանալ նրա չկոմպլեկտավորման հարցը:

Սալման Ռադուեւը պետք է կամավոր հանձնվի

ԳՐՈԶՆԻ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Սահմանվել է Չեչնիայի իշխանությունների կողմից Սալման Ռադուեւին ներկայացված վերջնագրի ժամկետը, որի ընթացքում նա պետք է կամավոր հանձնվի իշխանություններին: Շարիաթական դատարանի վճռի համաձայն, Ռադուեւը դատապարտվել է չորս տարվա բանտարկության «պետական հեղաշրջման փորձի համար»: Հինգշաբթի օրը ելույթ ունենալով Գրոզնու հեռուստատեսությամբ՝ շարիաթական պետանվտանգության նախարարի պաշտոնակատար Ասլամբեկ Կարսաեւը հայտարարել է. «եթե 24 ժամվա ընթացքում Սալման Ռադուեւը կամավոր չենթարկվի շարիաթական դատարանի որոշմանը, իրավապահ մարմիններին նրան կալանավորելու հրաման կտրվի»: Կարսաեւի ասելով, իրավապահ մարմիններին դիմադրություն ցույց տալու դեպքում Ռադուեւին կալանավորելիս զենք կկիրառվի: Սալման Ռադուեւն իր հերթին հայտարարել է, որ դատարանի որոշմանը համաձայն չէ:

ԱՄՆ-ի կարմիր խաչի ֆինանսավորմամբ բնակելիներ Վանաձորում

Նոյեմբերի 13-ին Վանաձորում էին ԱՄՆ-ի կարմիր խաչի հայաստանյան պատվիրակության ղեկավար Գեյլ Հորվարդը, Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպանատան տնտեսական բաժնի ղեկավար Ջոն Մայքլ Մարտին, քաղաքաշինության նախարար Ֆելիքս Փիրումյանը, Հայաստանի կարմիր խաչի ղեկավար Աշոտ Սարգսյանը եւ ուրիշներ: Տարոն-4 թաղամասում հանդիսավորությամբ 7 բնակելիների շինարարական հրապարակի խորհրդանշական հիմքը դրվեց, որոնք պետք է կառուցվեն ԱՄՆ-ի կարմիր խաչի ֆինանսավորմամբ: Այդ շենքերից 3-ական պետք է կառուցեն «Կանակա» եւ «Ուկրշին» կազմակերպությունները, մեկը՝ «Նաիրի» ՍՊԸ-ն: Հիշյալ բնակելիներում եկող տարվա սեպտեմբերին բնակարանամուտ կտոնի Վանաձորի 110 ընտանիք: Հյուրերն իրենց ելույթներում պատրաստակամություն հայտնեցին մշտապես աջակցել աղետի գոտուն եւ նորանոր ծրագրեր իրականացնել բնակարանաշինության ասպարեզում: Նրանց ողջունեցին եւ երախտագիտություն հայտնեցին Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը, փոխմարզպետ Դավիթ Լոքյանը, Վանաձորի քաղաքապետ Անդրանիկ Հարությունյանը եւ ուրիշներ: Իսկ շինկազմակերպությունների ղեկավարները հավաստիացրին, որ բնակելիները շահագործման կհանձնվեն ժամանակին եւ կարդարացնեն Կարմիր խաչի վստահությունը:

Մ. ՄԻԿՈՅԱՆ

Երեւանում են չին օդերեւութաբանները

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Նոյեմբերի 13-ին մեկշաբաթյա այցով Երեւան ժամանեց չինացի օդերեւութաբանների պատվիրակությունը, որը գլխավորում է գիտության, տեխնիկայի եւ կադրերի պատրաստման գերատեսչության փոխտնօրեն Տան Սյուխը:

Հյուրերը կծանոթանան հայ հիդրոօդերեւութաբանների գործունեությանը, մասնավորապես կլինեն Սեւանի հիդրոօդերեւութաբանական կայանում, օդերեւութաբանության եւ կլիմայաբանության հանրապետական կենտրոնում, կայցելեն տարբեր էկոլոգիական կազմակերպություններ:

Այսօր չինացի մասնագետները հանդիպեցին Հայհիդրոմետի կոլեկտիվի հետ: Հանդիպմանը ներկա էր Հայաստանում Չինաստանի ժողովրդական Հանրապետության դեսպան Չժու Չժաոշուն

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Մտորումներ «Կրթության մասին օրենքի» նախագծի շուրջ

Կրթության համակարգը յուրաքանչյուր քաղաքակիրթ պետության հիմքն է, որովհետեւ այդ կառույցն է պատրաստում, դաստիարակում երիտասարդներին, որոնք պիտի դառնան քաղաքացիներ:

Թվում էր, թե այս նոր կացութաձեւն ստեղծողների առաջին քայլերից մեկը պիտի լիներ կրթության օրենքի ընդունումը, բայց, դժբախտաբար, այդպես չեղավ: Այդ ուշացումը շատ բացասական երեւույթներ ծնեց, որոնց հետեւանքները հիմա մասամբ են զգացվում, բայց ժամանակի ընթացքում ավելի մեծ չափով են ի հայտ գալու:

Համենայն դեպս, այժմ այդ օրենքի նախագիծը կա, ինչքան լայն քննարկման առարկա դառնա, այնքան ավելի նվազ կլինեն թերությունները:

Օրենքը չպետք է ունենա լեզվական անհարթություններ, անորոշ ձեւակերպումներ, վիճելի դրույթներ:

Այս հերթականությամբ էլ փորձենք շարադրել մեր նկատառումները:

I.1. Բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորման համար շնորհվող առաջին աստիճանն անվանվում է «բակալավր»: Հայերենում մենք ունենք այդ բառի բարեհունչ համարժեքը՝ «դասկավոր»: Կարելի է այն մասնավորեցնել. «դասկավոր արվեստից», «...փիլիսոփայության», «...գիտության» ըստ բնագավառի (գլ. I, հոդ. 2, թիվ 14):

2. Միանգամայն ընդունելի է հանրակրթական ուսումնառության եռաստիճան կառուցվածքը: Մեր առարկությունն առանձին աստիճանների անվանումներին է վերաբերում: Դպրոցը «ավագ» չի կարող լինել (բարեբախտաբար, օրենքում չի նշվում նաեւ «կրտսեր դպրոցը»): Ավագը սովորաբար շնչավորին տրվող ածական է. բացառություններ են «ավագ շաբաթ», «ավագ դուռ», «ավագ խորան», որոնք վերաբերում են Քրիստոսի երկրային կյանքի վերջին շաբաթին եւ մեր եկեղեցուն: Այնուհետեւ, «տարրական», «միջին» եւ «ավագ» աստիճաններն իրար հետ չեն շաղկապվում, իսկ «միջին դպրոց» արտահայտությունն անհաջող է (գլ. II, հոդ. 18, թիվ 3): Առաջարկում ենք հետեւյալը.

Հանրակրթական դպրոց

Նախակրթարան-տարրական դպրոց
(1-3 դասարաններ)

Վարժարան-թերի միջնակարգ դպրոց
(4-8 դասարաններ)

Ճեմարան-լրիվ միջնակարգ դպրոց
(9-10 դասարաններ)

3. Լրիվ շինծու է «ստացիոնարը» «առկա» բառով փոխարինելը: Կամ պետք է թողնել «ստացիոնար» բառը կամ «առկան» փոխարինել «կացիկ» (ստացիոնար) բառով, որ նշված է ռուս-հայերեն բառարանում (գլ. II, հոդ. 24, թիվ 3):

II.1. «Ուսումնական հաստատություն» սահմանման մեջ (գլ. I, հոդ. 2, թիվ 3) պետք է ավելացվի «պետության կողմից հաստատված հիմնարկ...»: Սա հնարավորություն կտա վերահսկել յուրաքանչյուր անհատի գործունեությունն իր ուզած բնույթի ուսումնական հիմնարկ ստեղծելիս:

2. «Համալսարանի» սահմանումը պետք է լրացվի. «Նպատակաուղղված է միեւնույն բուհում բնագիտական...» (գլ. I, հոդ. 2, թիվ 9): Այս դեպքում յուրաքանչյուր նորաթուխ բուհ իրեն «համալսարան» չի կարողանա անվանել, համալսարանը պարտավոր է ապահովել նաեւ հետհամալսարանական (քառամյա կամ հնգամյա) կրթության կազմակերպումը (մագիստրատուրա, ասպիրանտուրա), այսինքն «համալսարան» կոչվող ուսումնական հիմնարկում պետք է ծավալվի գիտական գործունեություն: Սրանք «համալսարան» կոչվող հիմնարկության անհրաժեշտ ատրիբուտներ են:

3. Կրթական գործընթացի կազմակերպման մասին խոսելիս պետք է նշվի նաեւ դասավանդվող առարկայի՝ ժամանակը (գլ. II, հոդ. 14, թիվ 1-ի մեջ ավելացնել «...տարեկան ուսումնական ժամանակով եւ դասագրքերով»: Իմաստը հետեւյալն է. Երկու նմանատիպ բուհեր կարող են դասավանդել միեւնույն առարկան, բայց տարբեր ժամանակներով, այսինքն տարբեր խորությամբ: Այս հանգամանքը լրիվ հաշվի էր առնվում նախկին (խորհրդային) ուսումնական համակարգում, երբ ուսանողը մի բուհից ուզում էր մի այլ բուհ տեղափոխվել:

4. Մի շարք կետերում, հոդվածներում օգտագործվում է «սահմանված կարգով» արտահայտությունը: Ի՞նչ կարգ է, ո՞վ է այդ կարգը սահմանել եւ ինչպիսի՞ իրավական հիմքով: Օրենքում պետք է այն կոնկրետացվի յուրաքանչյուր դեպքի համար:

5. Շատ է խոսվում ատեստավորման մասին, բայց ոչ մի տեղ չի նշվում «քննություն հանձնելու» ակտը: Դա մասնավորապես վերաբերում է հանրակրթականին: Մի աստիճանից մյուսին անցնելը, ինչպես նաեւ միջնակարգ դպրոցի լրիվ դասընթացն ավարտած լինելու փաստը պետք է ամրագրվի «պետական քննություն» հաջող հանձնելով: Սա արդեն ատեստավորում է եւ իրավաբանական հիմք վկայական (դիպլոմ) տալու համար:

6. Գլ. I, հոդ. 3, թիվ 3 դրույթը վերաբերում է կրթության բնագավառի պետության կողմից ֆինանսավորմանը: Սա շատ անորոշ է: Պետք է կոնկրետ նշվի. «կրթության համար ազգային եկամուտի «նվազ քան 3 տոկոսը» (օրինակի համար):

7. Ի՞նչ է քոլեջը: չի հասկացված: Ինչո՞վ է տարբերվում լրիվ միջնակարգ մասնագիտական ուսումնարանից կամ դպրոցից (գլ. II, հոդ. 23, թիվ 3): Նոր անուններ որդեգրելով նոր բովանդակություն չի ստեղծվի:

8. Պարտադիր ուսման մասին խոսելիս ավելի հստակ կլինի այն կապել ոչ թե սովորողի (աշակերտի) տարիքի հետ (16 տարեկան), այլ դասարանի հետ: Մեր կարծիքով, նպատակահարմար է պարտադիր համարել ութամյա ուսումնառությունը (երեխան կարող է հարգելի պատճառներով 16 տարեկան լինել ավելի ցածր դասարանում):

9. Հետբուհական մասնագիտական կրթությունը քննարկելիս (գլ. II, հոդ. 25) զարմանալիորեն չի նշվում «դոկտորի գիտական աստիճանը», երբ հոդ. 24, թիվ 4-ում նշված են «բակալավրի», «դիպլոմավորված մասնագետ», «մագիստրոս» աստիճանները:

Ասպիրանտուրան ապահովում է գիտության մեջ 3-րդ աստիճանին հասնելը: Առաջարկում ենք հետեւյալը: Ատենախոսություն պաշտպանելուց հետո հայցողին շնորհել «փիլիսոփայության դոկտորի» գիտական աստիճան, որը դիտվելու է որպես «գիտության թեկնածուի» աստիճանի համարժեքը: Սա անհրաժեշտ է այս հարցում շփոթ չստեղծելու համար, որովհետեւ այսօր կան եւ տասնյակ տարիներ դեռ լինելու են «գիտության թեկնածուներ»: Ցանկացողը կարող է շարունակել իր գիտական գործունեությունը, ներկայացնել նոր, խորը, շատ լուրջ գիտական աշխատություն ատենախոսության ձեւով եւ հայցել «գիտության դոկտորի» աստիճան, որը կլինի համարժեք այսօրվա «դոկտորի» աստիճանին:

Հոդ. 25, թիվ 2 կետում հետբուհական մասնագիտական կրթության իրականացման ձեւերի մասին խոսելիս չի նշված «հայցողի» կարգավիճակով ատենախոսություն պաշտպանելու հնարավորությունը, կամ մոռացված է, կամ մերժված է:

Այս հարցը քննարկելիս անհրաժեշտ է անդրադառնալ նաեւ գիտական կոչումների դոցենտի եւ պրոֆեսորի կոչումներին, որոնք բոլորովին աչքաթող են արված: Սա շատ կարեւոր է հանրապետության բոլոր բուհերում միատեսակ կարգավիճակ ունենալու համար: Միգուցե «դոցենտը» փոխարինվի «պրոֆեսոր» եւ «պրոֆեսորն» էլ «լրիվ պրոֆեսոր» կոչումներով: Ո՞վ պետք է շնորհի այս կոչումները եւ տրվելո՞ւ են արդյոք համապատասխան վկայականներ (դիպլոմներ) եւ ո՞վ է տալու: Պետք է նշվեն պայմանները ընդհանուր հանրապետության բոլոր բուհերի համար:

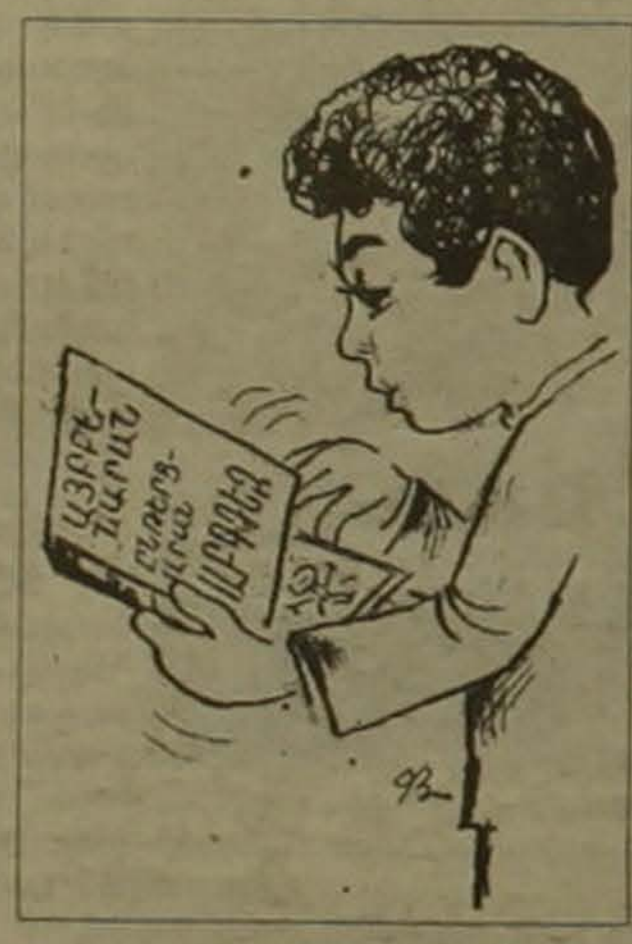

10. Մի շարք հոդվածներում նշվում է կրթության պետական կառավարման մարմնի մի շարք իրավասությունների մասին: Այստեղ խոսքը վերաբերում է այդ մարմնի կողմից որոշ հարցեր «մշակելու» իրավունքին: Ի՞նչ է հասկացվում «մշակում» ասելով: Օրինակ, գլ. IV, հոդ. 36-ի համաձայն, այդ մարմինն իրավունք ունի «մշակելու» բուհի գիտական բարձր եւ բարձրագույն աստիճաններ ունեցող դասախոսների կողմից գրված եւ գիտական խորհրդի կողմից քննարկված եւ հաստատված օրինակելի (տիպային) ուսումնական պլանները, առարկայական ծրագրերը, ուսումնական ձեռնարկները, օրինակելի (տիպային) կանոնադրությունները: Ճի՞շտ է արդյոք այս մոտեցումը բարոյական առումով:

11. Ողջունելի է օրենքում VI գլխի գոյությունը: Բայց, դժբախտաբար, չի շոշափվել կրթության համակարգում աշխատողի սոցիալական պաշտպանվածության հարցը, թեեւ որոշ չափով քննարկվել է սովորողների համար:

III. Այժմ մի քանի վիճելի հարցերի մասին: Հիմքում մի հիմնահարց է պետական եւ ոչ պետական բուհերի հարաբերակցությունը եւ դրա անդրադարձը օրենքի նախագծում:

Մասնավոր բուհի գոյությունը կարեւոր ազդակ է մրցակցություն ստեղծելու համար: Մրցակցությունն առհասարակ առաջընթացը խթանող գործոն է: Բայց փոքրաքանակ բնակչություն ունեցող հանրապետության համար արդեն 90-ի հասնող բուհերի գոյությունն առնվազն անբնականոն է, չասելու համար, որ դա վնասաբեր է:

1. Կրթության համակարգի կառավարումը (գլ. IV, հոդ. 36, թիվ 9) նախատեսում է պետական կարգավիճակ ունեցող ուսումնական հաստատությունների ընդունելության կանոններն ու կարգը: Պետք է ենթադրել, որ ոչ պետականների, այդ թվում «բուհերի» ընդունելության հետ կապված հարցերը չեն վերահսկվելու պետական մարմնի կողմից. սա տրամաբանական է, բայց արդյունքն է լինելու մտահոգիչ: Բնական է, որ շատ լավ պատրաստված, տաղանդավոր դիմորդը կգերադասի սովորել անվճար կարգով: Չեն վերահսկվելու դասավանդվող առարկայի անվանումներն ու համաքանակները, ուսումնական ծրագրերը, դասախոսական կազմի եւ սովորողների գիտական աշխատանքով զբաղվելու հնարավորությունը, մակարդակը եւ այս պայմաններում գլ. I, հոդ. 4, թիվ 9 կետում նշվում է, որ «պետական եւ ոչ պետական... տրվող ավարտական փաստաթղթերը» իրավահավասար են: Եթե նշված բոլոր կետերը լիարժեքորեն վերահսկվելու են, ապա ինչո՞վ է տարբերվելու ոչ պետականը պետականից, հետեւաբար ինչո՞վ է արդարացվում դրա (դրանց) գոյությունը:

2. Ընդունելի չէ գլ. III, հոդ. 30, թիվ 2 կետը, որը վերաբերում է ուսումնական հաստատության գտնվելու վայրին: Այն դիտվում է որպես «գործող մարմնի գտնվելու վայր»: Սա պարզապես գրված է որոշ «նկատառումներով»: Ուսումնական հաստատությունը գրասենյակ (օֆիս) չէ: Բուհի շենքն ունի կարեւոր բարոյական նշանակություն: Բացի այդ, դա շենք է իր լսարաններով, աշխատասենյակներով, գրադարաններով, ընթերցասրահներով, դահլիճներով եւ այլն:

3. Հարկավոր է հստակեցնել գլ. V, հոդ. 45, թիվ 5 կետը: Եթե դա դպրոցներին է վերաբերում, ապա հասկանալի է, իսկ եթե բուհին էլ է ներառվում, հասկանալի չէ, քանի որ պետական բուհում կա նաեւ վճարովի ուսումնառություն, որն օրենքով արգելված չէ:

4. Երկու հոդվածներում («Ազգ», 23.04.1993 եւ «Դպիր», 1995, թիվ 11-12) առաջարկել էինք մանկապարտեզը դիտել կրթական համակարգի առաջին, նախադպրոցական փուլ: Ուրախալի է, որ սույն օրենքի նախագծում այդ թեզն ամրագրված է: Սա ենթադրում է, որ մանկապարտեզը պետք է ամբողջովին գտնվի պետական հովանավորության ներքո: Բայց գլ. III, հոդ. 17-ում լրիվ այնպես է ձեւակերպված, որ եզրակացնում ես. պետությունը քողարկված ձեւով իր վրայից դեն է գցում մանկապարտեզներով ըստ էության (հատկապես ֆինանսավորման առումով) զբաղվելու հոգսը: Մեր կարծիքով, սա մերժելի է: Կրթության պետական քաղաքականության (եթե այն իրոք կա) իրականացումը հենց նախադպրոցական հասակից է սկսվում:

Անկասկած սա դեռ սկիզբն է: Կյանքը մտցնելու է իր ուղղումները: Եթե այս քննարկումը նույնիսկ ամենադույզն չափով օգտակար լինի, մենք հոգեպես բավարարված ենք զգալու:

ՆՈՐԱՅՐ Մ. ԲԵՅԼԵՐՅԱՆ,
ՀՀ բարձրագույն դպրոցի
վաստակավոր գործիչ,
ֆմ. գիտությունների դոկտոր,
պրոֆեսոր

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆԸ

Դարձյալ Թումանյանի տուն-թանգարանի մասին

Տպելով այս նամակը, պարզապես տուրք ենք տալիս մեր թերթում ընկալյալ ավանդությանը: Այնինչ սույն պատասխանը ոչ մի կերպ չի առնչվում մեր նախապես տպագրածին, որտեղ մի խումբ հարգարժան մտավորականներ հարց էին բարձրացնում ու պահանջում անխաթար պահել Թումանյանի տուն-թանգարանի նախասենյակը, այն չվերածել ֆոյեի: Այնտեղ թանգարանի «կործանման» մասին ոչ մի խոսք չկար: Մյուս կողմից, որպես իրական արձագանք մեր նախապես տպագրածին տեղեկացնում ենք, որ այն լույս ընծայելուց հետո խմբագրություն է զանգահարել տուն-թանգարանի տնօրենուհին եւ իրազեկել, որ գիտխորհրդի որոշմամբ առկախված են թանգարանում փոփոխություններ կատարելու բոլոր ծրագրերը:

Թումանյանի թանգարանի տնօրենությունը եւ աշխատակազմը խիստ վիրավորված եւ վրդովված են «Ազգի» 1998 թ. նոյեմբերի 10-ի «Բաց նամակ վարչապետին եւ մշակույթի նախարարին» հրապարակումից, որը, ցավոք, ստորագրել են մեր ինտելիգենցիայի ականավոր ներկայացուցիչներ: Ասում ենք «ցավոք», որովհետեւ ստորագրողներից եւ ոչ մեկը, բացառությամբ Ալ. Գրիգորյանի, վերջին, մեղմ ասած, տասը տարում չեն եղել թանգարանում եւ բացարձակապես անտեղյակ են թանգարանի անցուդարձին:

Ճշմարտությունն այն է, որ ինչ-որ մարդկանց ձեռնտու է մեծ աղմուկ բարձրացնել թանգարանի շուրջ եւ անտեղյակ մարդկանց համոզել, որ թանգարանը կործանվում է: Կարծում ենք, որ ամոթ է ու ցավալի, որ որոշ անձինք, ելնելով իրենց շահերից, նշավակ են դարձրել այս դժվարին պայմաններում այսքան սիրով ու ջերմությամբ պահվող այս սուրբ օջախի անունը:

Թանգարանն այսօր կա եւ գործում է իր ողջ կարողությամբ: Սա ոչ միայն Թումանյանի կյանքն ու գործը մասսայականացնող օջախ է, այլեւ թումանյանագիտական խոշոր կենտրոն: Այս ամենի համար պետք է միայն շնորհակալություն հայտնել թանգարանի ողջ կոլեկտիվին, որի համար թանգարանի ամեն մի իր մասունք է, սրբություն:

Թանգարանի ողջ աշխատակազմն իր վրդովմունքն է հայտնում նման հերյուրանքների դեմ եւ կարծում է, որ գոնե խմբագրությունները անտեղյակ մարդկանց նման չպետք է պահեն իրենց, այլ յուրաքանչյուր փաստ տպագրելուց առաջ պետք է ստուգվի: Եկեք հարգենք մեր տպագիր խոսքը:

Աշակերտներին՝ նաեւ «կյանքի հմտություններ»

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունը նախատեսում է հանրակրթական դպրոցների ուսումնական ծրագրերում մտցնել նաեւ «կյանքի հմտություններ» առարկան: Այդ նպատակով պայմանագիր է կնքվել ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի Հայաստանի գրասենյակի հետ, որն աջակցում է այս ծրագրի իրականացմանը:

Ինչպես հայտնեցին միջազգային այդ կազմակերպության գրասենյակում, ծրագրի պատասխանատու է նշանակվել նախարարության նախադպրոցական, տարրական եւ հատուկ կրթության վարչության պետ Ռոբերտ Ստեփանյանը: Նախքան ծրագրի ամբողջական ներդրումը կրթական համակարգ, կկատարվի դրա փորձարկումը 15-20 դպրոցներում: Սկզբնական շրջանում նոր առարկան կդասավանդվի 1-5-րդ դասարաններում, իսկ բարձր դասարաններում՝ հնգամյա ժամկետում, երբ արդեն պատրաստ կլինեն դասավանդվող նյութերը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ Մարզական

ԾԱՆՐԱՄԱՐՏ

Համեստ արդյունքներ

Ֆինլանդիայի Լահթի քաղաքում անցկացվում են աշխարհի տղամարդկանց եւ կանանց առաջնությունները:

Տղամարդկանց առաջնությունում առավել հաջող են հանդես գալիս Բուլղարիայի ծանրորդները: Չորս քաշային կարգերում անցկացված մրցմարից հետո նրանք աշխարհի երկու չեմպիոն ունեն, մեծ թվով տարբեր «արժեքի» մեդալներ են շահել: Սակայն՝ հերթով:

Ամենաթեթեւ՝ 56 կգ քաշային կարգում աշխարհի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց թուրք Հալիլ Մութլուն, որը երկամարտում ցույց տվեց 295 կգ (135+160) արդյունք: Արծաթե մեդալակիր դարձավ Լան Շիզանգը (Չինաստան), բրոնզե մեդալակիր՝ Իվան Իվանովը (Բուլղարիա):

Հաջորդ քաշային կարգում (62 կգ) աշխարհի չեմպիոնի ոսկե մեդալը նվաճեց Հունաստանի ներկայացուցիչ Լեոնիդաս Սաբանիսը, որը միաժամանակ ռեկորդ սահմանեց պոկում վարժությունում՝ ցույց տալով 147,5 կգ արդյունք: Արծաթե եւ բրոնզե մրցանակակիրներ դարձան Նիկոլայ Փեշալովը (Խորվաթիա) եւ Սեւդալին Մինչեւը (Բուլղարիա):

Այս քաշային կարգում հանդես եկավ նաեւ մեր հայրենակից Յուրի Սարգսյանը, որն այժմ ներկայացնում է Ավստրալիան: 37-ամյա մարզիկը գրավեց իր համար համեստ 10-րդ տեղը:

Հաջորդ քաշային կարգում (69 կգ) իր մրցակիցներին գերազանցեց բուլղարացի Պլամեն Ժելյազկովը: Նա ոչ միայն նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի կոչումը, այլեւ երկու ռեկորդ սահմանեց՝ պոկում վարժությունում եւ երկամարտում:

Իհարկե, մեր մարզասերներին հատկապես հետաքրքրում էր 77 կգ քաշային կարգում հանդես եկող ծանրորդների պայքարը, քանի որ այստեղ հարթակ բարձրացան Հայաստանի երկու ներկայացուցիչներ՝ գյումրեցի Խաչատուր Քյափանակցյանն ու երեւանցի Արսեն Մելիքյանը: Ասենք, որ երկուսն էլ իրենց հնարավորություններից ցածր հանդես եկան: Մելիքյանը պոկում վարժությունում 157,5 կգ արդյունքով միայն 10-րդն էր: Քյափանակցյանն այս տարվա Եվրոպայի առաջնությունում պոկում վարժությունում փոքր ոսկե մեդալ էր նվաճել, իսկ երկամարտում դարձել էր բրոնզե մեդալակիր: Սակայն այստեղ նա առաջին վարժությունում բարձրացնելով 162,5 կգ, 3-5-րդ տեղերը բաժանեց, իսկ երկամարտի 355 կգ գումարով 7-8-րդն էր:

Այստեղ նրկնակի հաղթանակ տոնեցին [illegible]ղար մարզիկները: Աշխարհի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Զլատան Վանեւը, որի արդյունքն է 365 կգ (162,5+202,5), իսկ փոխչեմպիոն դարձավ Պեյար Տանեւը, որն ընկերոջը զիջեց 2,5 կգ-ով: 3-4-րդ տեղերը երկամարտի հավասար արդյունքով՝ 360 կգ, բաժանեցին Մեհմեդ Յըլմազը (Թուրքիա) եւ Վիկտոր Միտրոուն (Հունաստան): Երրորդ տեղը շնորհվեց Յըլմազին, որի անձնական քաշը ավելի փոքր էր:

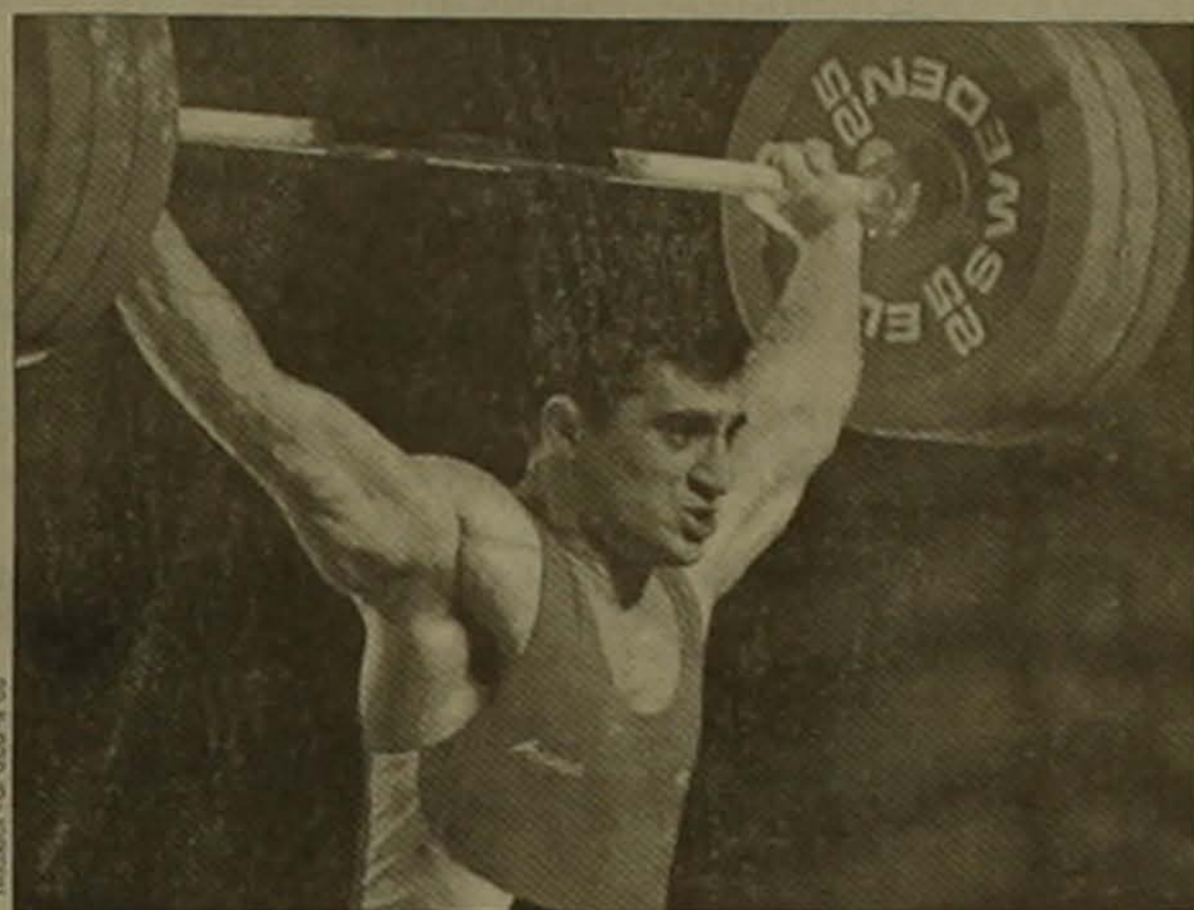

Աշխարհի ռեկորդակիր Գեորգի Ասանիձեն

Նշենք նաեւ վրացի երիտասարդ ծանրորդ Գեորգի Ասանիձեի հաջողությունը: Նա պոկում վարժությունում աշխարհի նոր ռեկորդ սահմանեց՝ 168 կգ, սակայն երկրորդ մրցաձեւում՝ հրում վարժությունում համեստ արդյունք ցույց տվեց եւ ի վերջո գրավեց 6-րդ տեղը:

Կանանց առաջնությունում ավելի հաջող են հանդես գալիս Չինաստանի եւ Տայվանի ներկայացուցիչները: Այս երկրների մարզուհիներն մրցաշարում արդեն երկուական անգամ աշխարհի չեմպիոնուհու կոչում են նվաճել:

ԼՈՒՐԵՐ

Մրցաշարեզում շախմատիստուհիներն են

Երեկ սկսվեց Հայաստանի շախմատիստի կենտրոնական տան կանանց առաջնությունը: Մրցումներին մասնակցում են Երեւանի, Գյումրիի, Վանաձորի, Հրազդանի, Մեծամորի եւ Կապանի 29 շախմատիստներ: Նրանց մեջ մեծ թիվ են կազմում տակավին փոքրիկ մասնակիցները, որոնց համար, անշուշտ, առաջնությունը բավականին օգտակար կլինի: Մրցաշարում հանդես են գալիս նաեւ աշխարհի ու Եվրոպայի վերջին առաջնությունների մի քանի մասնակիցներ: Առաջնությունը կանցկացվի շվեյցարական մրցակարգով, ինը տուրով, իսկ ՀՇԿՏ-ի չեմպիոնուհին հայտնի կդառնա նոյեմբերի 21-ին: Ընդ որում, հաղթողին, կանոնադրության համաձայն, իրավունք է տրվում մասնակցելու Հայաստանի կանանց առաջնությանը: Հաղթողի կոչման հավանական թեկնածուները հաջող սկսեցին մրցաշարը: Մեկնարկային տուրում իրենց մրցակցուհիներին հաղթեցին Արուսյակ Գրիգորյանը, Լիլիթ Գալոյանը, Նոնա Սահակյանը...

Կուբայի վոլեյբոլիստուհիները՝ աշխարհի չեմպիոնուհիներ

Ճապոնիայում ավարտվեց վոլեյբոլի աշխարհի կանանց առաջնությունը: Եզրափակիչում հանդիպեցին Կուբայի եւ Չինաստանի հավաքականները: Կուբայի վոլեյբոլիստուհիները, բոլորովին «հաշվի չառնելով» իրենց մրցակցուհիների վերջին տարիների հաջողությունները, վերելքով հանդես եկան, հաղթեցին 3-0 հաշվով եւ դարձան աշխարհի չեմպիոնուհիներ: Արծաթե մեդալներով պարգեւատրվեցին չինուհիները: Երրորդ տեղի համար պայքարում Ռուսաստանի հավաքականը 3-1 հաշվով պարտության մատնեց Բրազիլիայի հավաքականին: Ռուսաստանի վոլեյբոլիստուհիներն արժանացան բրոնզե մեդալների: Կանանց առաջնությունից անմիջապես հետո մրցաշարեզ մտան տղամարդիկ, որոնք նույնպես կորոշեն աշխարհի ուժեղագույններին:

Լեոն Շտուկելը 100 տարեկան է

Երկու օր առաջ լրացավ ամենատարեց օլիմպիական չեմպիոնի՝ սլովենացի Լեոն Շտուկելի 100-ամյակը: Շտուկելը մարմնամարզությունից առաջին անգամ օլիմպիական չեմպիոն է դարձել 1924 թվականին, Փարիզում անցկացված խաղերի ժամանակ: Իսկ ընդհանուր առմամբ նա երեք օլիմպիական ոսկե մեդալ է նվաճել: Չնայած պատկառելի տարիքին, Շտուկելը շարունակում է շարժուն կյանք վարել: Լեոն պապիկն իր օրը սկսում է մարմնամարզական վարժություններով, ապա անցնում է թեթեւ վազքի: Մարիբոր քաղաքի նրա տանը հյուրընկալված լեգենդար բռնցքամարտիկ Մոհամեդ Ալին եւ Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչը ականատես եղան օղակների վրա կատարած բարդ վարժություններին: Տպավորությունը շատ ուժեղ էր:

ՀԵԾԱՆՎԱՅԻՆ ՍՊՈՐՏ

«Տուր դը Ֆրանս-99»

Շատերը հիշում են դոպինգային սկանդալներով «հարուստ» վերջին «Տուր դը Ֆրանս» հեծանվավազքը, եւ ահա հայտնի է դարձել եկող տարի անցկացվելիք՝ թվով 86-րդ «Տուրի» մրցակարգը:

Հեծանվավազքի տնօրեն Ժան-Մարի Լեբլանը հայտնել է, որ այն կազմված կլինի 20 փուլից, որոնց ընդհանուր երկարությունը կկազմի 3680 կմ, ինչը 200 կմ-ով պակաս է, քան այս տարվանն էր: Պակասել է նաեւ մասնակից թիմերի քանակը, 22-ի փոխարեն մրցաշարեզ կմտնի 20 թիմ: Կազմակերպիչներն առաջին անգամ հեծանվավազքում հանգստյան երկու օր են նախատեսել, առաջինը կնախորդի ալպիական լեռնային փուլին, երկրորդը՝ Պիրենեյներին: «Տուր-99»-ում մեկ այլ նորամուծություն էլ կա. ի տարբերություն նախորդ տարիների, վազքը կանցկացվի ժամացույցի սլաքի ուղղությամբ եւ ոչ թե՝ հակառակ:

«Տուր դը Ֆրանսը» կմեկնարկի հուլիսի 3-ին, Պյույ դը Ֆու քաղաքում: Հեծանվավազքը եզրագիծը կհատի հուլիսի 25-ին, Փարիզում: Այստեղ, ավանդույթի համաձայն, հեծանվորդները կանցնեն Ելիսեյան դաշտերով:

Լեբլանը նշել է, որ չնայած դոպինգային պատմությունները բացասաբար ազդեցին հեծանվավազքի հեղինակության վրա, ոչ մի քաղաք, որով անցնում է երթուղին, չի արտահայտվել այն անցկացնելու դեմ: Պետք է կարծել, որ «Տուր»-ը ֆրանսիացիների համար չի կորցրել իր գրավչությունը:

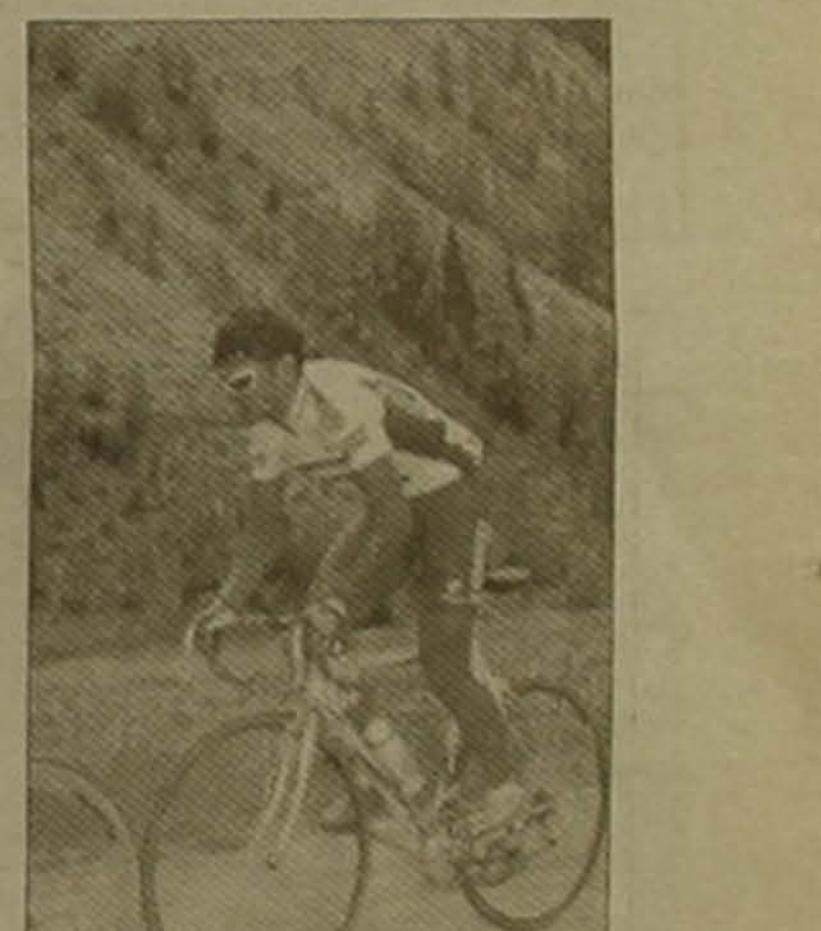

Շատերին դուր չեն գալիս մրցակարգի փոփոխությունները: Մասնավորապես, «Տուր-98»-ի հաղթող Մարկո Պանտանին, որը հատկապես ուժեղ է լեռնային հատվածներում, դժգոհել է, որ այժմ հարթավայրային փուլերն ավելի շատ են: Իտալացուն դուր չի գալիս նաեւ այն, որ հեծանվավազքն անցկացվելու է ժամացույցի սլաքի ուղղությամբ:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Իտալիա-աշխարհի հավաքական

Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան հրապարակել է այն հավաքականի կազմը, որը դեկտեմբերի 16-ին Հռոմի Օլիմպիական մարզադաշտում հանդիպելու է Իտալիայի հավաքականի հետ: Մրցախաղը նվիրված է Իտալիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի 100-ամյակին: Աշխարհի հավաքականի կազմում ընդգրկված են 28 ֆուտբոլիստներ, եւ հետաքրքիր է, որ նրանց ուղիղ կեսը հանդես է գալիս իտալական առաջնությունում:

Ահա աշխարհի ընտրանու կազմը: Խաղացողների ազգանունից հետո նշվում է ակումբը եւ այն երկիրը, որն ինքը ներկայացնում է:

Դարպասապահներ-Անդրեաս Կյոպկե («Մարսել», Գերմանիա), Ջանլուկա Պալյուկա («Ինտեր», Իտալիա), **պաշտպաններ**-Լոթար Մաթեուս («Բավարիա», Գերմանիա), Ֆեռնանդո Հիեռո («Ռեալ», Իսպանիա), Յու Սան Չուլ («Պոհանգ», Հարավային Կորեա), Տարիբո Վեսթ («Ինտեր», Նիգերիա), Դեւիդ Նյասի («Կալյարի», ՀԱՀ), Կաֆու («Ռոմա», Բրազիլիա), Լիլիան Տյուրամ («Պարմա», Ֆրանսիա), Կլաուդիո Սուարես («Գվադալահարա», Մեքսիկա), Ռոբերտո Կառլոս («Ռեալ», Բրազիլիա), **կիսապաշտպաններ**-Յուլեն Գերերո («Ատլետիկ», Իսպանիա), Զինեդին Զիդան («Յուվենտուս», Ֆրանսիա), Կառլոս Դունգա («Ջուբիլո Իվատա», Բրազիլիա), Ռուի Կոշտա («Ֆիորենտինա», Պորտուգալիա), Չիրիակո Սֆորցա («Կայզերսլաուտերն», Շվեյցարիա), Էդգար Դավիդս («Յուվենտուս», Հոլանդիա), **հարձակվողներ**-Ռոնալդո («Ինտեր», Բրազիլիա), Գաբրիել Բատիստուտա («Ֆիորենտինա», Արգենտինա), Ժոաո Պինտու («Բենֆիկա», Պորտուգալիա), Ջորջ Վեա («Միլան», Լիբերիա), Դավոր Շուկեր («Ռեալ», Խորվաթիա), Օլիվեր Բիրհոֆ («Միլան», Գերմանիա), Լուիս Հեռնանդես («Նեկակսա», Մեքսիկա), Մարսելո Սալաս («Լացիո», Չիլի), Անդրեյ Շեւչենկո («Դինամո», Ուկրաինա), Հիդետոսի Նակատա («Պերուջա», Ճապոնիա), Ռաուլ («Ռեալ», Իսպանիա):

Ինչպես նկատեցիք, աշխարհի հավաքականի կազմում ընդգրկված է նաեւ իտալացի դարպասապահ Ջանլուկա Պալյուկան: Երկրի հավաքականի նոր մարզիչ Դինո Չոֆը, չգիտես ինչու, նրան իր թիմ չի վերցնում, թեեւ Պալյուկան հիանալի մարզավիճակում է:

Դարպասապահների կյանքից

Անգլիական «Մանչեսթր Յունայթեդի» դարպասապահ, դանիացի **Պետեր Շմեյխելը** հայտարարել է, որ մրցաշրջանի ավարտից հետո ինքը հրաժեշտ կտա մառախլապատ Ալբիոնին: 35-ամյա Շմեյխելն ասել է, որ անգլիական պրեմիեր լիգայի ծանրաբեռնվածությունն իր համար արդեն շատ է: Շմեյխելը «Մանչեսթրում» խաղում է 1991 թվականից, թիմի կազմում 4 անգամ նվաճել է Անգլիայի չեմպիոնի կոչումը եւ երկու անգամ երկրի գավաթը:

Շոտլանդիայի ԶԼՄ-ները հաղորդել են, որ Մարսելի «Օլիմպիկի» եւ Գերմանիայի հավաքականի դարպասապահ **Անդրեաս Կյոպկեն** շուտով հանդես է գալու «Գլազգո Ռեյնջերս» թիմում: Նրանց ասելով, քանի որ ֆրանսիական թիմի ղեկավարները վերջերս Կյոպկեին հազվադեպ են տեղ տալիս «Օլիմպիկի» հիմնական կազմում, նա էլ խռովել ու լքել է թիմի ճամբարը:

ԱՄՆ-ում 1994-ին անցկացված աշխարհի առաջնությունում տեսնելով Շվեդիայի հավաքականի դարպասապահ **Թոմաս Ռավելլիի** խաղը, ամերիկացիները նրան իրենց մոտ հրավիրեցին: Հաջորդ տարվանից շվեդը սկսեց հանդես գալ «Ֆուտբոլային գլխավոր լիգայի» մեջ մտնող 12 թիմերից մեկում՝ «Տամպա Բեյ Մյունտինիում»: Սկզբում Ռավելլիի գործերը շատ հաջող էին, բայց վերջերս նա տեղ է զբաղեցնում պահեստայինների նստարանին: Մասնագետները նշում են, որ, չնայած տարիքին (նա արդեն 39 տարեկան է), Ռավելլին հիանալի է խաղում: Նա չգիտի, թե ինչ է լինելու հետագայում: Արդյոք ակումբի ղեկավարությունը կերկարացնի՝ պայմանագիրը շվեդ դարպասապահի հետ:

ԹԵՆԻՍ

Երեք մրցաշար

Մոսկվայում անցկացվող «Կրեմլի գավաթի» խաղարկությունում որոշվել են առաջին կիսաեզրափակիչի մասնակիցները:

Խորվաթ Գորան Իվանիշեւիչը 6-2, 6-1 հաշվով վստահորեն հաղթեց Լարս Բուրգսմյուլլերին (Գերմանիա): Այս երիտասարդ թենիսիստը, որ համաշխարհային դասակարգման ցուցակում 141-րդ հորիզոնականում է, չկարողացավ դիմագրավել մրցակցի հզոր սկզբնահարվածներին: Այժմ Իվանիշեւիչը հանդիպելու է ֆրանսիացի Առնո Կլեմանի հետ, որը 6-3, 7-5 հաշվով պարտության մատնեց Սեբաստիան Լարոյին (Կանադա):

Երկրորդ կիսաեզրափակիչը կկազմեն Եվգենի Կաֆելնիկով (Ռուսաստան)-Գիյոմ Ռաու (Ֆրանսիա) եւ Մարկ Ռոսսե (Շվեյցարիա)-Յան Կրոսլյակ (Սլովակիա) զույգերի հաղթողները:

Ստոկհոլմի մրցաշարում նոր հաղթանակ տարավ ֆավորիտներից մեկը՝ Գրեգ Ռուսեդսկին (Անգլիա): Նա 6-1, 6-4 հաշվով առավելության հասավ ամերիկացի Վինսենթ Սփեյդիի նկատմամբ: Մեկ այլ ուժեղ թենիսիստ՝ Սեդրիկ Պյոլինը (Ֆրանսիա), զիջեց Դանիել Նեստորին (Կանադա)՝ 3-6, 6-3, 3-6: Նշենք եւս երկու արդյունք. Յոհանսոնը (Շվեդիա) հաղթեց Գրանտին (ԱՄՆ)՝ 6-1, 6-2, Սթոլտենբերգը (Ավստրալիա)՝ Դիեֆմանին (Գերմանիա)՝ 6-2, 6-2:

Աշխարհի երբեմնի թիվ մեկ թենիսիստուհի Շտեֆի Գրաֆը (Գերմանիա), որն այժմ 17-րդն է, հաջող է սկսել Ֆիլադելֆիայի մրցաշարը: Նա հերթով պարտության է մատնել Մերի-Ջո Ֆեռնանդեսին (ԱՄՆ)՝ 6-3, 7-6 եւ Ելենա Լիխովցեւային (Ռուսաստան)՝ 5-7, 6-2, 6-4: Հաջորդ շրջան դուրս եկավ նաեւ Մոնիկա Սելեշը (ԱՄՆ), որը հաղթեց Իրինա Սպիռլեային (Ռումինիա)՝ 6-3, 6-4:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Բաց հասարակութեան ինստիտուտ օժանդակութեան հիմնադրամի Ռուսաստանի (Նովոսիբիրսկ) մասնաճիւղը հայտարարում է սեմինար «Կենտրոնական եւ Արեւելեան Եվրոպայի, Նախկին Խորհրդային Միութեան ոչ կառավարական կազմակերպութիւնների եւ եվրախորհրդի միջեւ համագործակցութիւն. ԸԿԿ-երի դերը դեմոկրատական հասարակութեան ծեւափոխութեան մեջ» թեմայով, որը տեղի կունենա դեկտեմբերի 3-5-ը Նովոսիբիրսկում, Ռուսաստանեան Ֆեդերացիա: Սեմինարի ընթացքում ննարկվելու են երրորդ սեկտորի զարգացման, մարդու իրավունքների պաշտպանութեան, դեմոկրատական ծեւափոխութիւնների խնդիրներում ոչ կառավարական կազմակերպութեան մասնակցութեան վերաբերեալ հարցեր:

Սեմինարին կարող են մասնակցել Հայաստանի բոլոր այն քաղաքացիները, որոնք ոչ կառավարական կազմակերպութիւնների անդամներ են:

Սեմինարին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել հետեւյալ տեղեկութիւնները.

1. Անուն/ազգանուն
2. Կազմակերպութեան անունը
3. Գործունեութեան ասպարեզը
4. Մասնակցութեան հիմնավորում
5. Հեռախոսի, ֆաքսի կամ էլ.փոստի տվյալները

Նշված փաստաթղթերը պետք է լրացնել ռուսերեն կամ անգլերեն, որոնք սեմինարի աշխատանքային լեզուն են:

Սեմինարի մասնակիցները կընտրվեն բաց մրցակցութեան հիմունքներով: Մրցույթով անցած անձանց ճանապարհածախսը ապահովում է Բաց հասարակութեան ինստիտուտ օժանդակութեան հիմնադրամի հայաստանեան մասնաճիւղը, իսկ մնացած ծախսերը կազմակերպիչ կողմը:

Փաստաթղթերը ներկայացնել Բաց հասարակութեան ինստիտուտ օժանդակութեան հիմնադրամի հայաստանեան մասնաճիւղ մինչեւ սոյն թվականի նոյեմբերի 17-ը, ժամը 17:00:

Լրացուցիչ տեղեկութիւնների համար դիմել Բաց հասարակութեան ինստիտուտ օժանդակութեան հիմնադրամի հայաստանեան մասնաճիւղ հետեւյալ հասցեով. Պյեծնորի 53բ:

Հեռ. 272119, 271713, 271719

SIBLEY International · USAID · AED Academy for Educational Development

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալութիւնը (USAID), Կրթական զարգացման ակադեմիան (AED) եւ Sibley International-ը

հրաւիրում են

տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ «Անցման շրջանի տնտեսութիւնների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը կկայանա նոյեմբերի 16-ին, ժամը 11:30-ին, Թեքեյան մշակութային կենտրոնում *(Խանջյան 50)*:

Հանդիպումը կվարի ՄԶԳ Հաշվապահական հաշվառման բարեփոխումների ծրագրի առաջատար ղեկավար Վեյն Վեսը:

Թեման՝ «Հաշվապահական հաշվառումը որպես շուկայական տնտեսութեան ատամնանիվ»:

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՍՈՑԻԱՑԻԱՆ եւ ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ

հայտարարում են մրցույթ՝

1998 թ.-ին հանրապետութիւնում տպագրված եւ լավագույնս ծեւավորված գիրքը Լայպցիգի եւ Ֆրանկֆուրտի 1999 թ. գրքերի միջազգային տոնավաճառներին «Գրքի ծեւավորման լավագույն նմուշներ ամբողջ աշխարհից» ցուցահանդեսում ներկայացնելու համար:

Ցուցանմուշները ընդունվում են Բաց հասարակութեան ինստիտուտի օժանդակութեան հիմնադրամի գրասենյակում մինչեւ 1998 թ. նոյեմբերի 25-ը:

Մանրամասն տեղեկութիւնների համար դիմել հետեւյալ հասցեով՝ Պյեծնորի 53բ:

Հեռ. 27-21-19, 27-17-13

Ֆաքս 151-088

Հ Ե Ռ Ո Ւ Ս Տ Ա Ծ Ր Ա Գ Ր Ե Ր

14 Նոյեմբեր

10.05 Մարդը եւ բնութիւնը
11.05 Լիամետրաժ մուլտֆիլմ «Երկնային արծանկուրդ»
12.00 Աշխարհը մեր պատուհանից
12.30 Հորիզոն
13.00 Արծաթե բանալի
13.30 Հեռուստասերիալ «Կոնան»
14.15 Եվրոպական նորաձեւութիւն-98
14.40 Երաժշտական պրեմիերա. Բեթհովեն. Նախերգանք
14.50 Ազդարար
15.25 Մարզաշխարհ
15.55 Ռուբիկոն
16.25 Խորհրդարանական ժամ
17.00 Հայլուր
17.20 Ռոնկեփորիկ
18.00 Հեռուստասերիալ «Դալլաս»
18.55 Շալյապինի հայ հետնորդները
19.15 Խորան լույս
19.25 Կարծիք
20.00 Հայլուր
20.40 Էստրադային համերգ
20.50 Տարեսակ
21.00 Զինուժ
21.35 Քոհեն
22.15 Ինչ կա չկա
22.45 Հրաչյա Ղափլանյան
23.15 Գ/Ֆ «Էվոլվեր. վիրտուալ իրականութեան խաղալիք»

ՆՈՐՔ

19.00 Մուլտֆիլմ
19.30 ԱՐՏ-13. «Պուլ-Պուլ»
20.00 ԱՐՏ-13. Հիբ հավելված
21.00 Լուրեր
21.25 Աստղերը հուշում են
21.30 ԱՐՏ-13. Համայնապատկեր (ռուսերեն)
21.55 Սիրեցեք զմիմեանս
22.00 Երաժշտական «Նորք»
22.40 «Թիվ 1»
23.10 Գեղֆիլմ «Անսանձահարելի Անժելիկան»

11.05 Սուրհանդակ (կրկնութիւն)
11.25 Պարային մարմնամարզութիւն (բրոդի դենս)
12.10 Մուլտծրագիր
13.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
13.15 Ջ. Ռոբերտսը «Հավալուսնների գործը» ֆիլմում
15.30 Մութ սենյակ
15.50 «Արտավիճ սանձահարները» կատակերգութիւնը
17.20 Հնաջիլ
18.00-19.00 Ընդմիջում
19.05 Սամուլի սուրհանդակ
19.15 Սկիզբ. Նվիրված է «Հայաստ 97» անիմացիոն փառատոնին
19.30 Սուրհանդակ
19.45 Մուլտեր

20.20 Քաղաք. Թափառաշրջիկ երաժիշտների փառատոն-2
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Սամուլի սուրհանդակ
22.15 Վահրամ Մարտիրոսյանի հեղինակային «Հեռագիծ» ծրագիրը
23.10 VIDEOART
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Գիշերային կինոսրահ. Նաստասիա Կինսկին «Անկման արագութիւն» ֆիլմում
01.30 Սուրհանդակ
01.45 Գ/Ֆ «Կույրերի բազմաձորութիւնում միաչքանին էլ է արքա»

9.00 Գ/Ֆ «Վեցերորդը»
10.20 Մուլտֆիլմ «Մի հանցագործութեան պատմութիւն»
10.45 Յոգեւոր հովվի խոսքը
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00, 19.00, 01.00 Նորութիւններ
16.15 Քաղաքակրթութիւն
16.45 Կենդանիների աշխարհում
17.30 Երգ-98
18.15 Ինչպես է դա եղել
19.20 Ոսկու տենդ
19.55 «Երալաշ»
20.15 Գ/Ֆ «Պետրովկա-38»
22.00 Ժամանակ
22.50 Սերիալ «Գաղտնի նյութեր»
00.30 Փրկութեան ծառայութիւն
01.20 Գ/Ֆ «Անմեղը»

РТР

9.00 Մուլտֆիլմ «Չսովորած դասերի երկրում»
9.20 Գ/Ֆ «Շան բախտը»
10.30 Մուլտծրագիր
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.50 Հեռուստախաղ «Հարյուրից մեկը»
12.30 Մեր առաջին հայացքից
13.00 Պոդիում դարս
13.30 Ընտանեկան հոգսեր Նատալյա Վարլեյի հետ
14.00 «Մեկ շաբաթ Սանտա Բարբարայում»
15.00, 21.00 Լուրեր
15.30 «Մալինա ռոշա»
16.00 50x50. կդառնամ աստղ
17.10 Սերիալ «Օրենք եւ կարգեր»
18.00 «Մեծ ու ջահել»
19.00 Իմ ընտանիքը
20.00 Կոմպոզիտոր Ալեքսանդր Մորոզովի ստեղծագործական երեկոն
21.30 Բարի երեկո
22.15 Իգոր Կռուտոյի ստեղծագործական երեկոն
00.50 Գ/Ֆ «Կրի ծառայ»
02.10 Ծանր ատլետիկա. աշխարհի առաջնութիւն

15 Նոյեմբեր

10.05 Առավոտ լուսո
10.15 Բարեւ
11.15 Երաժշտական ծրագիր «Նոն-ստոպ»
11.45 Շախմատ 64
12.00 Զինուժ
12.30 «Ոսկեգա»
12.40 Հեփենինգ
13.00 Մուլտֆիլմ «Հեքիաթ ննջած արքայադստեր եւ յոթ քաջերի մասին»
13.30 Հեռուստասերիալ «Կոնան»
14.15 Կրկեսային ծրագիր
14.45 Ծիծաղի տուն
15.25 Հեռուստաթատրոնի ցեսադարանից. Պրոսկուրին «Սեւ թռչուններ»
16.55 Գամմա
17.00 Հեռուստախաղ «Ֆորտ Բոյարդի բանալիները»
17.50 Հեքիաթների դաշտ
18.25 Վայրկյանում 24 կադր
19.00 Շիրակի համայնապատկեր
19.10 Մարդու ժամանակը
20.00 Օրակարգ
20.50 Կիրակի
21.45 Դեսից դենից
22.10 Թիֆլիսի հայոց եկեղեցիները
22.40 «Ութ ու կես» Գ/Ֆ «Սեր եւ մահ»
00.20 Ռուսլան Գալստյանի երգերը
22.15 Ոգնի-շոու, հասկածներ «Մեր մանկութեան մանգոյից»
22.30 Յոթ լար լրատվական-վերլուծական ծրագիրը
23.00 Դոլֆ Լունդգրենը «Զինվորները դրախտում» ֆիլմում
00.30 Յոթ լար

ՆՈՐՔ

19.00 Մուլտֆիլմ
19.20 Բեյբի-շոու
19.40 Կինոնկար երեխաների համար «Գործարար մարդիկ»
21.00 Լրատու
21.15 ԱՐՏ-13. «Սոդուս»
21.25 Աստղերը հուշում են
21.30 Գեղֆիլմ «Անժելիկան եւ սուլթանը»
23.05 ԱՐՏ-13. Ուշ երեկոյան...
23.30 Սիրեցեք զմիմեանս
23.35 Կինոկատակերգութիւն. գեղֆիլմ «Ուրախ ճանապարհորդութիւն»

11.05 Սուրհանդակ (կրկնութիւն)
11.25 Պարային մարմնամարզութիւն (բրոդի դենս)
12.00 Չղջիկ
12.20 Մուլտծրագիր
13.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
13.15 Ա. Բոլդուինը, Է. Ռոբերտսը «Երկնի գերյալները» ֆիլմում
15.25 Ի դեպ
15.50 Մի անգամ
15.55 «Մաքրել հաշիվները» կատակերգութիւնը
17.40 Գիտաստղեր
18.00-19.00 Ընդմիջում
19.05 Չղջիկ
19.25 Մուլտեր
20.00 Գ/Ֆ «Արյունալի հետապնդում»
21.30 Հուշեր անմեռ «Ուրբաթ գիշերներից». Հայարտ ակումբ

9.00 Գ/Ֆ «Պետերբուրգի ոստիկանութեան խուզարկուն»
10.30 Դիսնեյ-ակումբ. «Բադային պատմութիւններ»
11.00, 16.00, 19.00, 01.35 Նորութիւններ
11.15 Անլուրջ նոթեր
11.30 Քանի դեռ բոլորը տանն են
12.10 Վաղորդյան աստղ
13.00 Բանակային խանութ
13.30 Նվագիր, հարմոն սիրելի
13.55 Գյուղական տեղեկատու
14.25 «Կուստոյի խմբի բոլոր ճանապարհորդութիւնները». «Ռումբը խորքում»
15.20 Ծիծաղի համայնապատկեր
16.15 Ճանապարհորդների ակումբ
17.05 Ֆուտբոլի մեկնաբանութիւն
17.35 Դիսնեյ-ակումբ. «Տիմոնը եւ Պումբան»
18.00 Դիսնեյ-ակումբ. «Չիպն ու Դեյլը շտապում են օգնութեան»
18.30 Հիշում եմ, սիրում եմ
19.15 Պատմութեան անիվ
20.05 «Երալաշ»
20.20 Գ/Ֆ «Օգարյովի 6»
21.55 Կինոաֆիշ
22.00 Ժամանակը եւ մենք
23.00 Գ/Ֆ «Հրեշտակի եւ սատանայի միջեւ»
01.05 Լուսամփոփ
01.55 Սերիալ «ՔԱԳՋ-3»

РТР

9.00 Մուլտֆիլմ «Հեքիաթ ոսկե աքաղաղի մասին»
9.30 Ծառայում եմ հայրենիքին
10.00 Մուլտֆիլմ «Անցում»
10.30 PTP-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 Ինքդ քեզ ռեժիսոր
12.00 «Անշլագը» ներկայացնում է
12.30 «Քաղաքիկ»
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Գրքերի աշխարհ Լեոնիդ Կուրավլյովի հետ
14.00 «Մեկ շաբաթ Սանտա Բարբարայում»
15.00 Լուրեր
15.30 Դաշնութիւն
16.10 Խորհրդային ժամ
18.00 Երկխոսութիւններ կենդանիների մասին
19.00 Հին բնակարան. 1978 թ. (2-րդ մաս)
20.15 Հույժ գաղտնի
21.00 Հայելի
21.55 Գ/Ֆ «Միամիտը»
23.40 «Կ-2»-ը ներկայացնում է
00.35 Հերթապահ բաժանմունք
01.00 Ծանր ատլետիկա. աշխարհի առաջնութիւն

16 Նոյեմբեր

17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտֆիլմեր «Մոխրակ ծնծղուկը», «Պարուհին նավի վրա»
18.00 Հեռուստասերիալ «Դալլաս»
19.00 Հեռուստաբինգո
19.30 21 րոպե
20.00 Հայլուր
20.30 1 լուր
20.45 Հեռուստակատալոգ
20.50 Առանց պայմանականութեան
21.20 Հեռուստասերիալ «Խուզարկու Նեշ Բրիջես»
22.10 Տագնապ
22.35 Կրկնվող ֆիլմերի էկրան. Գ/Ֆ «Գործարար մարդիկ»
24.00 Հայլուր

ՆՈՐՔ

19.00 Լուրեր
19.10 Մուլտֆիլմ
19.35 «Նայիր առաջ»
19.55 Միասին «Միր»
20.40 ԱՐՏ-13. Երկիր
21.00 Լուրեր
21.25 Աստղերը հուշում են
21.35 Ասպարեզ
21.55 Սիրեցեք զմիմեանս
22.00 «Նորքի» հյուրասրահում
22.30 Սիրված ֆիլմեր. գեղֆիլմ «Թափառախումբը գնում է երկինք»
23.00 Լուրեր
23.15 «Թափառախումբը գնում է երկինք» գեղֆիլմի շարունակութիւնը

19.05 Հրապարակ կամ մոտեցեք խոսափողին
19.15 «Ավազակների կղզին» արկածային ֆիլմը
(19.30 Սուրհանդակ)
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Հնաջիլ
22.25 Մութ սենյակ
22.45 Հեռագիծ
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Հրապարակ
00.15 Գիշերային կինոսրահ. գ/ֆ «Բոսոր մակընթացութիւն»
02.05 Սուրհանդակ

16.00, 19.00, 01.25 Նորութիւններ
16.15 Սերիալ «Սինդբադի նոր արկածները»
16.50 Աստղային ժամ
17.30 Մինչեւ 16 տարեկան եւ ավելի
18.00 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
19.15 Գուշակիր մեղեդին
19.45 Պիկ ժամ
20.05 Է. Ռադզինսկի. «Ինչպես դառնալ Նապոլեոն» /1-ին մաս/
20.45 Սերիալ «Մաղես»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.50 Գ/Ֆ «Հողի թրթիռը»
00.30 Հայացք
01.40 Գ/Ֆ «Սաղուեւ. միայնակ գայլ»

РТР

8.00, 10.30, 10.50 Բարի լույս, Ռուսաստան
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.55 Ապրանքներ փոստով
11.00 «Սանտա Բարբարա»
11.45 Երաժշտութիւն, երաժշտութիւն...
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.00 Լուրեր
12.30 Սերիալ «Կոմսուհի դը Մոնսորո»
13.25 Հին բնակարան. 1975 թիվ /1-ին մաս/
14.40 «Խանութ բազմոցի վրա»
15.35 Սերիալ «Դինաստիա-2. Քոլբի ընտանիքը»
16.20 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.05 Մուլտֆիլմ «Մաշենկան եւ արջը»
17.30 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
19.00 Համակարգիչ
19.15 Գ/Ֆ «Կլիմ Սամգինի կյանքը»
20.30 Հերթապահ բաժանմունք
20.40 «Մի իրադարձութեան պատմութիւն»
21.35 Մանրամասներ
21.45 Մեր առաջին հայացքից
22.15 Կինոյի ժամ. գ/ֆ «Երիտասարդները եւ գեղեցիկները»
23.50 «Ակունա մատատա»
00.45 Հերթապահ բաժանմունք

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) * տեղեկագրերով * մագնիսական սկավառակներով * INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչութեան տպարան, Երեւան-23, Արշակունեաց 2. Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69149. Պատուէր 946. Տպաքանակը 4000. Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 13. 11. 1998. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@